

Маладзечна, Вілейка, Смаргонь, Ашмяны, Валожын, Мядзел, Астравец, Мінск

рэгіянальная газета

22 верасня 2000 года
№ 38 (283)
Цана ў розніцу 85 рублёў

TV плюс

Навіны рэгіёна

Пуцеправод дзейнічае

МАЛАДЗЕЧНА. Аўтамабільны мост-пуцеправод, які злучае паўночна-усходнюю і паўднёва-заходнюю часткі Маладзечна, пасля доўгага перапынку, выкліканага рамонтам, адкрыты для руху па ўсёй яго шырыні. Гэта адбылося ў мінулы аўторак. На наступны год рамонтныя работы будуць прадоўжаны.

Аддзел інфармацыі.

Капалі бульбу, выкапалі бомбу

МЯДЗЕЛ. Авіяцыйная бомба часоў ІІ сусветнай вайны патрапіла ў бульбакапалку каля вёскі Палессе ля Будслава. Папярэдні дэтанатар у яе быў пашкоджаны, што даволі небяспечна. Выклікалі дэтанатар з-пад Мінска. Тыя вынялі дэтанатар, адвезлі бомбу ў кар'ер, дзе і ўзарвалі.

Алесь ВЫСОЦКІ.

МАЛАДЗЕЧНА. У суботу на агародзе **Вольгі Шупляк** у вёсцы Вялікія Кашэўнікі Мясоцкага сельсавета сын гаспадыні, капаючы бульбу, знайшоў іржавую мінамётную міну дыяметрам каля 80 міліметраў. На краі поля ля міны міліцыяй выстаўлена ахова. Размініраваннем займуцца прафесіяналы.

Аддзел інфармацыі.

Асвячэнне капліцы–храма

СМАРГОНЬ. Днямі ў горадзе асвечаная капліца–храм у гонар іконы Божай Маці "У смутку і журбе суцяшэнне".

– Яе пабудавалі, – сказаў благачынны **Анатоль Разановіч**, – "на зямлі запаветнай", што пры райбальніцы, бо менавіта тут у 1995 годзе двойчы ў акне адной з палат хірургічнага аддзялення з'яўляўся абраз Ісуса Хрыста.

Жанна РАДЗІШЭЎСКАЯ.

У цырульнікі — толькі дзяўчаты

ВІЛЕЙКА. У гэтым навучальным годзе самай папулярнай спецыяльнасцю ў Вілейскім ПТВ-200 была цырульнік-манікюрка. На 35 месцаў прэтэндавала 70 абітурыентаў, 2 чалавекі на месца, прахадны бал – 4,3. На жаль, сярод навучэнцаў няма ніводнага хлопца. А мужчыны ж лічацца лепшымі цырульнікамі.

Ігар КІЦІКАЎ.

Адным цэнтрам больш

МЯДЗЕЛ. У аўторак у райцэнтры адкрыўся цэнтр карэкцыйна-развіццёвага навучання і рэабілітацыі. Прызначаны ён для дапамогі дзецям і падлеткам з адхіленнямі ў псіхічным і разумовым развіцці, а таксама іх бацькам і педагогам. Месціцца цэнтр у дзіцячым садку №3, дзе мае кабінет і гульнявы пакой. У штаце ёсць дэфектолаг і псіхолаг.

Алесь ВЫСОЦКІ.

Даўгі калгаса верне завод

СМАРГОНЬ. Камбікормавы завод, самы буйны ў вобласці, узяў на свой баланс свінаферму калгаса "Светлы шлях", што ў вёсцы Андрэеўцы. Ферма, разлічаная на 24 тысячы галоў, апошнім часам утрымлівала не больш за 4 тысячы свіней. Зададзене спадзявецца навесці на ферме, якую калгас "даваў да ручкі", парадак. Тым больш, вопыт ёсць. Камбікормавы завод з'яўляецца гаспадаром свінагадоўчага комплексу ў вёсцы Медрыкі.

За набыццё фермы завод на працягу трох год разліччыцца з калгаснымі даўгамі, роўнымі 365 мільёнам рублёў.

Аддзел інфармацыі.

Маньяк сеў. На 5 год

МІНСК. Да 5 год пазбаўлення волі ў калоніі ўзмоцненага рэжыму прыгавораны маньяк, мінчанін **Аляксандр Хворасцін**. Ад 6 ліпеня да 24 кастрычніка мінулага года ў дзіцячых летніках Маладзечанскага, Валожынскага, Вілейскага, Уздзенскага і Слуцкага раёнаў ён употай заходзіў у палаты да дзяўчат і рабіў дзецям уколы. Асуджанаму 51 год, ён дырэктар ААТ "Глобусаўта", жанаты, мае дзве вышэйшыя адукацыі.

Аддзел інфармацыі.

Надвор'е на выхадныя

Субота, 23 верасня

Мінск		Вільня	
2 – 4°С (уначы)	11 – 15°С (удзень)	4°С (уначы)	12°С (удзень)

Нядзеля, 24 верасня

Мінск		Вільня	
1 – 3°С (уначы)	10 – 12°С (удзень)	3°С (уначы)	11°С (удзень)

Пісьменніца светлага суму

15 верасня ў выставачнай зале Вілейскага гісторыка-краязнаўчага музея адбылася прэзентацыя першай кнігі прозы віляйчанкі Наталлі Валынец "Ля апошняй рысы".

Кніга, а ў ёй пяць раздзелаў, складаецца, у асноўным, з невялікіх апавяданняў, якія ўжо былі апублікаваныя ў мясцовай і рэспубліканскай прэсе. З 1983 года Наталля Валынец працуе ў Вілейскай раённай газеце "Шлях перамогі". За гэты час журналісцкія сцежкі неадройчы зводзілі яе з людзьмі складанага лёсу, якім здаралася быць ля апошняй рысы. Як сцвярджае сама аўтарка, яна спрабуе зразумець, якія сілы кіруюць чалавекам у неардынарных сітуацыях, вядуць яго па жыцці. А асабістае знаёмства з многімі з іх, героямі кнігі, было адной з прычын, што зала ў час прэзентацыі была поўная.

Аляксандр Хазяпін, рэдактар "Маладзечанскай газеты", выступаючы перад прысутнымі, сказаў, што кніга Наталлі Валынец пранізаная шчымлівай тугой за цяжкія лёсы, у тым ліку, цяжкія лёсы дзяцей. Кніга суму. На пады-


Наталля Валынец 15 верасня ў час прэзентацыі сваёй першай кнігі. Вілейка. Фота Аляксандра МАНЦЭВІЧА.

ходзе другая кніга Наталлі. Застаецца спадзявацца, што гэта кніга будзе кнігай светлага суму.

Наталля Валынец нарадзілася ў Журыхах на Вілейшчыне. Бацька усё жыццё адпрацаваў аграномам, маці выкладала родную літаратуру і мову. Скончыла з адзнакай журфак, працуе загадчыцай аддзела пісьмаў у вілейскай раённай газеце "Шлях перамогі". Пасля раптоўнай смерці мужа на руках засталіся зусім маленькія дачушка і сынок. Можа, таму людское гора Наталляй заўсёды ўспрымаецца, як сваё.

Заканчэнне тэмы на 2-й старонцы.

Выратавальнікі прыехалі з «Мерседэсам»

МАЛАДЗЕЧНА. Амаль тыдзень знаходзіліся работнікі аварыйна-выратавальнай службы Маладзечна ў заходне-нямецкім горадзе Эслінгене па запрашэнні сваіх калег.

Нямецкія выратавальнікі адзначалі 125–годдзе сваёй службы. Карысная і цікавая была паездка. Начальнік пажарнага аварыйна-выратавальнага атрада **Алег Шадыра**, начальнік пажарнай аварыйна-выратавальнай часці **Генадзь Самаль**, вадзіцель **Уладзімір Ляшкові**ч азнаёміліся з арганізацыяй работы нямецкіх калег. Уразілі іх арганізаванасць і камп'ютэрызаванасць работы з выклікамі. Немцам жа быў цікавы досвед беларусаў. Не малымі аказаліся культурная і азнаямляльная праграмы.

Апякалі ж беларусаў губернатар **Уда Гольдман** і


Начальнік змены, старшы лейтэнант Ігар Скадорва і вадзіцель, сяржант Дзмітрый Хадасевіч ля аварыйна-выратавальнага аўтамабіля.


Начальнік пажарнай аварыйна-выратавальнай часці Генадзь Самаль рады «новаму» аўтамабілю

шэф аварыйна–выратавальнай службы Эслінгена **Райнер Штальцэр**.

А назад беларусы лавезлі падарунак – аварыйна–выратавальны аўтамабіль "Мерседэс". Не новы, але такі, якому пазайздросцілі выратавальнікі з суседніх раёнаў. Акрамя таго, што ён дызельны, манеўраны, ён можа развіваць хуткасць да 120 кіламетраў на гадзіну. Пасля ж невялікай рэканструкцыі (дамантуюць ёмістасць з вадой), яго на ўсю поўніцу будуць выкарыстоўваць як аўтамабіль хуткага рэагавання.

Гэта немалаважна ў сувязі з перапрафіліраваннем былой пажарнай службы ў аварыйна–выратавальную. Па словах Алега Шадыры, сёння ў аб'ёме работ, якія прыпадаюць на выратавальнікаў, пажары не займаюць асноўную частку. Пераважаюць аварыі самага рознага характару. Аўтамабіль пры сваім узросце ў 25 год мае, па беларускіх мерках, дзіцячы прабег – усяго 30000 тысяч кіламетраў. Так што ў Беларусі яму яшчэ давядзецца папрацаваць.

Мікола ГАЙДУК.

У родных мясцінах – праз 60 год

МЯДЗЕЛ. Незвычайны госць наведаў Мядзел у пачатку тыдня. Адам Новак з Польшчы прыехаў паглядзець на места, дзе прайшло яго маленства. У 1940 годзе, яшчэ не маючы 9 год, ён быў вывезены з сям'ёй у Сібір. Праз некалькі год апынуліся ў Польшчы. Пан Адам жыве ў невялічкім гарадку за Познанню. 40 год адпрацаваў настаўнікам і пра гэта не шкадуе:

– Некаторыя мае вучні і ўнукаў ужо маюць, а сустрэнуць мяне – заўсёды: "Дзень добры, дзень добры!".

Ужо 10 год ён на пенсіі, але склаўшы рукі не сядзіць. Вядзе вялікую грамадскую працу, ды і захапленняў хапае: тачэнне па дрэве, пчолы, рыбалка. Упершыню за ўсе гады пан Адам быў у Мядзеле летась, але тады толькі праездам (вымагала тэрмінова ехаць далей). Цяпер прабыў пару дзён. Мясцовы старажыл **Віктар Гараднічы** правёў яго з экскурсіяй па горадзе. Пан Адам знайшоў месца, дзе калісьці стаяў яго дом. Дужа цікава было паглядзець яму на родныя мясціны, дзе рос, гуляў. А цяперашні Мядзел пахваліў і сказаў, што праз год зноўку прыедзе і абавязкова сходзіць на рыбалку.

Алесь ВЫСОЦКІ.

Пісьменніца светлага суму

Пачатак на 1-й старонцы.

У мінулую пятніцу у Вілейцы прадстаўлялася першая кніга журналісткі Наталлі Валынец "Ля апошняй рысы".

Кніга склалася неўпрыкмет; публікацыі ў мясцовых газетах, а таксама у рэспубліканскім друку, якія прыцягваюць увагу чытачоў, сталі асновай першага зборніка Наталлі.

Як сказаў у прадмове да кнігі старшыня вілейскага раённага аддзялення Беларускага Дзіцячага фонду Мікалай Гіро, у кожнага героя апавяданняў ёсць канкрэтны адрас, адпаведны сюжэт, прататып у жыцці. Але не гэта галоўнае. Наталля Валынец піша пра звычайных людзей, нашых сучаснікаў – не заўсёды забяспечаных, не правільных і праведных, а тых, якія жывуць побач – з усімі іхнімі памылкамі, сумненнямі, грахамі.

А яшчэ Наталля Валынец піша вершы. Увогуле, творчая натура не можа знаходзіцца ў стане спакою. Журналістка актыўна працуе ў Беларускім Дзіцячым фондзе, прымае ўдзел у жаночым руху. Нездарма героі яе публікацый найчасцей дзеці і жанчыны складанага лёсу.


У зале ў час прадстаўлення кнігі Наталлі Валынец «Ля апошняй рысы». Фота Аляксандра МАНЦЭВІЧА.

На прэзентацыі кнігі сабраліся калегі-журналісты, родныя, работнікі бібліятэк і культуры, пісьменнікі Вілейшчыны, гараджане. У гутарцы з карэспандэнтам "РГ" Наталля выказвала спадзяванне, што сустрэча будзе "не пра мяне любімую, а пра герояў кнігі". Вядома, гаварылася і пра герояў, тым больш, што некаторыя з іх прысутнічалі ў зале, але больш увогуле пра лёс дзяцей і жанчын. Адна з якіх, насуперак выпрабаванням, выхоўвае дзяцей, працуе ў газеце і піша кнігі.

Аляксандр МАНЦЭВІЧ.

Наталля Валынец

На павароце

Апавяданне

Жыццё вярталася да яе марудна і як быццам неахвотна. Спачатку стала адчуваць боль у знямелых, закаваных у цяжкую гіпсавую лангету нагах. Потым яркім святлом разанула па расплюшчаных вачах. Спакваля, хоць спачатку ўрыўкамі, напомніла пра сябе мінулае.

Салодкі смак пацалунку на вуснах. Закаханы позірк Паўліка, яе гарачыя, трапяткія далоні на яго стане. Матацыкл імкліва нясе іх насустрач шчасцю. Усё... Стужка абрываецца, каляровае кіно заканчваецца. Далей – толькі чорны колер.

Дакладней, белы колер бальнічнай стэрыльнасці. Потым успаміны пачалі выстройвацца ў больш–менш паслядоўны ланцужок.

Жыццё вярталася... І ўсё ж, Ірына не адчувала яго радасці. Ля яе ложка матуля і сёстры. Нічога не казалі пра Паўліка, нават яе прамога пытання нібы не чулі. А яна не паўтарала яго, сэрцам адчувала адказ, у які не хацелася верыць.

Жыццё вярталася. Ах, навошта яно вярталася? Навошта яно без яго?

Ішоў час, Ірына пачала падымацца з ложка. Мыліцаў яна саромелася, але інакшага спосабу перамяшчэння пакуль не было.

Выходзіла на невялічкую веранду, сядзела там у адзіноце, паклаўшы побач мыліцы. Размаўляць ні з кім не хацелася. Жыць таксама.

І адкуль ён толькі ўзяўся, гэты надакучлівы стары, які штодня дакучае сваімі размовамі? Стары ён, прынамсі, толькі ва ўяўленні Ірыны, з пазіцыі яе васемнаццаці. Старому – крыху больш за сорак. Прыгожыя шэрыя валасы кранула ўжо ранняя сівізна, а вялікія вочы пад доўгімі, нібы ў дзяўчыны, вейкамі, спынялі свой позірк на ёй усё часцей. Мыліцы не псавалі яго прыгожай паставы, шматлікія павязкі рабілі мужчыну загадкавым. Спачатку Ірыне не хацелася заводзіць размовы з незнаёмым, але ж жыццё брала сваё. Неўпрыкмет яны не проста раззнаёміліся, пасябравалі нават. Мікалай – так звалі новага знаёмага – ужо тры месяцы ў бальніцы. Непадалёк ад райцэнтра ягоны легкавічок сутыкнуўся з КамАЗам, загінулі ў аварыі жонка, дачка-студэнтка, падлетак-сын паранены. Сам Мікалай ледзь ачуняў пасля аварыі. Побач з яго трагедыяй яе гора здавалася Ірыне меншым, аддалялася ў часе.

Ды і расказваць Мікалай умеў. Пра свой родны Віцебск, у якім Ірына ні разу не была, пра сям'ю, дзяцей. І не такі ўжо ён стары, як здавалася Ірыне напачатку, сорак два гады ўсяго.

Затое як ласкава ставіцца да яе, як пяшчотна пазірае сваімі вачыма з-пад пушыстых вейкаў! Агульнае гора зблізіла дваіх, і ў бальніцы ні для каго не было сакрэтам іх дзіўнае і незвычайнае каханне. Раніцою Мікалай клікаў з вуліцы якога праходнага хлапчука, соваў яму ў рукі грошы. А на досвітку Ірына штораніцы бачыла на тумбачцы ля бальнічнага ложка сціплыя, але такія любыя ёй кветкі.

У васемнаццаць сэрца прагне кахання, таму і Ірына не магла больш стрымліваць сваіх пачуццяў. Мікалай жа гладзіў яе бялявыя валасы і ўспамінаў сваю дачку, гарэзніцу Ірынку, вясёлую шчабятушку. І сам сабе не мог адказаць, чаго больш у яго адносінах да Ірыны – шкадавання, бацькоўскай спагады, кахання.

Яна ж, як падстрэленая пташка, тулілася да яго, безабаронная, разгубленая, пакрыўджаная лёсам на самым пачатку жыцця. Здаецца, на руках насіў бы яе ўсё жыццё, каб загладзіць сваю віну перад той другой, якой даў жыццё і, няхай ненаўмысна, адабраў.

Мікалай выпісваўся. Зайшоў у палату да Ірыны, зазірнуў у сумныя дзявочыя вочы. Усе словы, што рыхтаваўся сказаць, раптам засталіся на месцы.

– Ты не пакінеш мяне? – даверліва спытала дзяўчына. – Мы будзем заўсёды разам? Ты... кахаеш мяне?

Першае слова было сказана. Мікалай вінавата пагладзіў Ірынку па шчацэ.

– Не трэба, любая, мая харошая, мая залатая. Мне ехаць. Ты маладзенькая, я ў бацькі табе варты. Глянь, – схілілася сівая галава.

Яна прытулілася тварам да яго калючых валасоў, шаптала ў роспачы, са слязьмі:

– Я ведаю, ты намнога старэй. Але гэта не страшна. Майму тату сорак тры, табе сорак два ўсяго. Мне ніхто не патрэбны, акрамя цябе. Мне з табою добра.

Мікалай прытуліў яе да сябе, зноў гладзіў па бялявых валасах, па плячах.

– Не трэба плакаць, любая. Табе яшчэ лячыцца трэба. А вылечышся – прыедзеш да мяне. Вось адрас, – ён сунуў у яе далоньку пакамечаную паперку. – Мы заўсёды будзем разам.

А сам ведаў, што так не будзе. Не павінна быць. Не мог ён сапсаваць жыццё гэтаму падбітаму маленькаму птушаняці. Яна яшчэ павінна сустрэць сваё шчасце.

Не адказваў на яе пісьмы, поўныя любві і пяшчоты, нічым не напамінаў пра сябе. Жыццё павінна развівацца па сваіх законах. Перашкаджаць яму грэх. Калі пераканаўся, што Ірына зусім акрыяла пасля аварыі, увогуле перастаў раскрываць яе канверты. Не хацеў варушыць душу. Памяць астывала. Лісты ад Ірыны прыходзілі ўсё радзей, потым зусім спынілі свой бег.

Лёс падарыў ім яшчэ адну сустрэчу. Апошнюю. Гадоў праз дзесяць Мікалай атрымаў па пошце вялікі пакет, падпісаны незнаёмай рукой. Здзівіўся, хуценька разарваў жоўтую паперу, дастаў спісаныя аркушы, пачаў чытаць. Памяць выпхнула са сваіх глыбіняў тонкую бялявую дзяўчынку – Ірынку, прыгожую, закаханую. У пакеце былі неадпраўленыя лісты да яго.

Ірына прасіла парады, як жыць, раілася з ім. Яна па–ранейшым кахала Мікалая.

Апошні ліст быў ад маці Ірыны. "Нядаўна пахавалі мы сваю Ірынку, – пісала яна. – П'яны муж збіў да смерці, выгнаў з хаты на мароз. Загінула, гаротная. Дзеткі засталіся, двое. Пісьмы ўсе адрасаваныя вам. Таму і дасылаю іх вам".

Тут жа ў канверце ляжаў пакамечаны аркушык з напісаным яго рукой адрасам.

Памяці Надзеі Парэцкай


Фота з архіва «РГ».
Надзея Парэцкая.

25 верасня, а шаснаццатай гадзіне, у вялікай зале музычнага вучылішча адбудзецца вечарына фартэпіяннай музыкі, прысвечаная памяці **Надзеі Парэцкай** (1940 – 1993 г.г.) з нагоды яе шасцідзесяцігоддзя.

Гэтая цудоўная жанчына амаль усё сваё жыццё прысвяціла прапагандзе музычнай культуры. Больш за трыццаць год яе дзейнасці было звязана з Маладзечанскім музычным вучылішчам. За гэты час яна падрыхтавала не адно пакаленне прафесійных піяністаў, многія яе вучні сталі студэнтамі ВНУ.

Надзея Якаўлеўна нарадзілася ў высокаадукаванай сям'і. Бацькі, якія скончылі Віленскі ўніверсітэт, з дзяцінства прывілі Надзеі Якаўлеўне любоў да латыні і іншых замежных моў. Яна скончыла музычную школу–дзесяцігодку, кансерваторыю. Потым працягвала вучобу ў аспірантуры інстытута мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору, здала кандыдацкі мінімум. З 1962 года працавала ў музычным вучылішчы, доўгія гады з'яўляючыся нязменным кіраўніком цыклавой камісіі і спецыяльнага фартэпіяна. Надзея Якаўлеўна займалася і публіцыстычнай дзейнасцю. Яе артыкулы знаёмілі чытачоў з культурай Беларусі XVI-XVII стагоддзяў. Шмат унесла яна і ў адміністрацыйна-грамадскую работу, з'яўляючыся кіраўніком жаночага гарсавета.

Надзея Якаўлеўна была чалавекам рэдкіх душэўных якасцяў. Вакол яе заўсёды стваралася атмасфера цеплыні, узнёсласці, добразычлівасці і аптымізму. Яна была таленавітым арганізатарам, чалавекам вялікай эрудыцыі. 25 верасня Надзеі Якаўлеўне споўнілася б 60 год.

Усе, каму калі-небудзь даводзілася ведаць гэтую цудоўную жанчыну, назаўсёды захаваюць светлую памяць аб ёй.

Алена КАЦЕЛЬНІКАВА,
навучэнка III курса
музвучылішча.

Да ўвагі выпускнікоў Маладзечанскага музычнага вучылішча імя М. К. Агінскага, выкладчыкаў музычных школ і аматараў фартэпіяннай музыкі!
25 верасня, а 16-й гадзіне,
у вялікай зале Маладзечанскага музычнага вучылішча
адбудзецца вечар памяці
Надзеі Якаўлеўны Парэцкай,
выкладчыцы спецыяльнага фартэпіяна,
прысвечаны 60–годдзю са дня нараджэння.

Уваход свабодны.

■ МАЛАДЗЕЖНАЯ КУЛЬТУРА

Рэп супраць СНІДу

15 верасня, у пятніцу, а 18–й гадзіне каля гарадскога стадыёна адбылася акцыя, прысвечаная барацьбе са СНІДам. У ёй узялі ўдзел прадстаўнікі хіп–хоп–культуры з Маладзечна, Мінска, Радашковічаў.

На імправізаванай сцэне (кузаў грузавіка) выступалі такія спевакі і групы, як "Хлопчыкі", "Біпро", Фрост. Яны выконвалі рэп. Арганізатары раздавалі брашуркі, у якіх расказвалася пра СНІД і як ад яго засцерагчыся, заклікалі моладзь весці здаровы лад жыцця. Быў праведзены конкурс графіці, удзельнікі якога размалявалі балончыкамі з фарбай агароджу стадыёна, якая значна папрыгажэла пасля гэтага конкурсу.

Гледачы маглі ўбачыць галоўны і любімы танец "рэпераў" – брэйкданс. На драўлянай пляцоўцы танцоры паказвалі сваё ўменне, выконваючы разнастайныя мудрагелістыя рухі і "фішкі". Але многім з прысутных не ўдалося паглядзець на майстроў танца: гледачы адразу ж узялі драўляную пляцоўку ў шчыльнае кола. Так што тым, хто спазніўся, даводзілася падскокваць, станавіцца на дыбачкі або ісці на трыбуны стадыёна, адкуль усё лёгка можна было ўбачыць. І танцоры, і мастакі атрымалі ў падарунак прэзерватывы. Затым акцыя плаўна перайшла ў дыскатэку, якая прыехала ў Маладзечна з Беразінскага.

Алег ГАРУНОВІЧ.

Атрымайце кнігу ў падарунак

Кожны, хто падпішацца на IV квартал на газету "Наша слова" і дашле копію падпіснога квітка ў Таварыства беларускай мовы, атрымае ў падарунак добрую беларускую кнігу.

Падпіска недарагая – 513 рублёў на квартал.

Алесь ВЫСОЦКІ.

Ні госць, ні гаспадар

Не так ужо і рэдка жыхары Маладзечна і Маладзечаншчыны працуюць даволі далёка ад дома. Сярод іх і вядомыя людзі. Да прыкладу, навукоўцы, нябожчыкі ўжо, Мікола Ермаловіч і Генадзь Каханоўскі жылі ў Маладзечне, а працавалі ў Мінску. І вядома ж, ездзілі туды калі не кожны дзень, то часта.

Але яны мелі магчымасць больш–менш вольна распараджацца сваім часам. Цяжэй даводзіцца маладзечанцам, якія занятыя на прамысловых прадпрыемствах Мінска. Кроў з носа, а трэба быць на заводзе напачатку змены. І так кожны рабочы дзень. Але людзі прывыкаюць да такога раскладу і іншага не жадаюць. Ад дабра дабра не шукаюць – у Мінску і работу знайсці лягчэй, і заработкі там, звычайна, больш значныя, чым каля дома. Ды і развітая транспартная сетка дазваляе працаваць "на выезд".

З Радашковічаў на адно толькі прадпрыемства ездзіць ледзьве не цэлая брыгада станочнікаў і слесараў. Хлопцы падабраліся дружныя. Калі хто з іх памяняў работу, перайшоў на іншае прадпрыемства ў тым жа Мінску, так і ведай, што нібы ў разведку пайшоў. І калі яму там спадабаецца, у хуткім часе па адным туды перабяруцца і ягоныя землякі. На прадпрыемства, дзе цяпер працуюць, хлопцы перайшлі з–за зручнага для іх графіка. Яны працуюць па дванаццаць гадзін чатыры дні запар, пасля чаго маюць чатыры выхадныя. Так і раз'ездаў меней, і гаспадарчымі справамі, якіх хапае дома, можна заняцца.

Дарэчы, за ўласную гаспадарку трымаюцца многія нашыя землякі. Нават тыя, хто даўно ўжо жыве ў горадзе. Але адна справа дапамагаць у гаспадарчых клопатах бацькам альбо якому–небудзь сваяку і зусім іншая – трымаць сваю гаспадарку. І ўсё ж, знайшоўся такі гараджанін.

Васіль Аляксеевіч перабраўся ў Маладзечна даўно, жонка перацягнула. Да гэтага працаваў брыгадзірам у калгасе, пазней майстрам на адным з маладзечанскіх заводаў. Але варта зазначыць, што начальнік з Васіля Аляксеевіча аніякі: ён чалавек лагодны і маўклівы, камандаваць не любіць і таму адчуў сябе шчаслівым толькі пасля таго, як перайшоў у рабочыя. І аднавіў гаспадарку на падвор'і бацькоў–нябожчыкаў.

Дзе ён бярэ час і сілы на тое, каб упраўляцца з гэтай гаспадаркай, зразумець цяжка. Не забывайцеся, што ён яшчэ і на заводзе працуе, выходзіць або ў першую, або ў другую змену. Праўда, яму дапамагаюць суседзі ў вёсцы, але асабліва на іх дапамогу разлічваць не даводзіцца, бо яны не проста пажылыя людзі, старыя ўжо. І таму зранку, нават калі трэба ісці на першую змену, на матацыкле альбо на рэйсавым аўтобусе Васіль Аляксеевіч паспявае з'ездзіць у вёску. А гэта кіламетраў дзесяць ад горада. Ды дзесяць назад. А куды дзенешся? Мяркуйце самі: у гаспадарцы карова, два кабаны, куры і нават кабыла, якую, чамусьці, завуць Мінутка. У сям'і ніхто не памятае, з якой нагоды назвалі так кабылу, але добра ведаюць, што, калі прыйдзе час садзіць або капаць бульбу, сена касіць, жыцця не будзе. І лаюць Васіля Аляксеевіча за яго гаспадарчы імпэт. Асабліва жонка. Па прафесіі яна бухгалтар і, як усе бухгалтары, добра лічыць. З лічбамі, выпісанымі на паперу, яна не раз даказвала мужу, што ім нявыгадна трымаць гаспадарку, але так і не даказала нічога. Калі трэба, яна, усё ж, збіраецца і едзе ў вёску дапамагаць яму.

Разлікі разлікамі, але ў многім дзякуючы такім людзям, як хлопцы з Радашковічаў і маладзечанец Васіль Аляксеевіч, па свеце ідзе слава аб працавітасці беларусаў. Лічы, на двух франтах змагаюцца – і ў прамысловасці працуюць, і ў аграрным сектары. Адна бяда, як кажа жонка–бухгалтарка, пры такім ладзе жыцця муж дома – ні госць, ні гаспадар.

Алег АСІПОВІЧ.

Вялікія магчымасці малых прадпрыемстваў

На пяску, але будуе свой бізнес Аляксандр Карастылёў

Раней сюды, у Белавароціцу, да жоўтай пясчанай "лысіны" вяла праз пень-калоду вузенькая пакручастая дарожка. Цяпер тут новая шырокая дарога. Паабапал яе ў лесе, як грыбы пасля дажджу, узняліся шыкарныя катэджы — прыкметы новага часу. І раптам за паваротам узнікае гаспадарка **Карастылёва**, малое прадпрыемства "Вера", — таксама сведчанне новага павароту ў эканоміцы.

Першае ўражанне ад "Веры" — здзіўленне: куды знікла былая "лысіна", якая сарамліва прыкрывалася чэзлымі кусцікамі горкага палыну ды лахматага асоту-расторопы?

Як пакончыць з агіднай "лысінай"?

Пачынаў Карастылёў сваю справу ў 1990 годзе. З той самай латкі, жаўцяку ў 2,5 га, якую яму шчодра адшпіліла клапатлівае начальства. "Міні-Сахара" — вось што тут было тады. Паспрабаваў навaспечаны землеўладальнік скіраваць свой дробнаўласніцкі імпэт на вырошчванне лекавых і водарных траў. Узвёў нават спецыяльныя сушылкі. Але не забушавала патрэбная справа на гэтым змярцвелым пяску: не знаходзіла збыту такая вялікая колькасць карыснай прадукцыі...

Было б гэта прадпрыемства сацыялістычнага напрамку — вісела б яно сваім пражэрлівым кіруючым штатам фінансавай гірай на нагах дзяржавы. Аляксандр Захаравіч неадкладна пераарыентаваўся. Узвёў свінаферму, на якой адна даглядчыца і варыць корм, і даглядае свіней, і ўбірае гной. Набыў міні-ферму ("этажэрку") для трусагадоўлі. І атрымала дзяржава 140 свіней у год, а таксама нямала трусяціны.

З вялікімі складанасцямі пабудаваў цэх поўнай перапрацоўкі драўніны, і МП набыло прамысловы падмурак. Цяпер тут выпускаецца ў месяц да 20 тысяч драўляных скрыначак (да дзесятка відаў) і нямала паддонаў для прамысловасці. А паколькі тут гаспадарыць ініцыятыўны прыватнік, тара выраблецца з аполкаў. І яна ідзе нарасхват, бо каштуе ўдвая танней за дзяржаўную. З асноўнай жа драўніны тут ствараецца даражэйшая прадукцыя: нестандартныя дзверы і вокны, паліцы і стэлажы, налічнікі і шалёўка, плінтусы і штапікі... Менавіта тое, што дзяржаўныя заводы не выпрабляюць, каб не валтузіцца з гэтай таннай дробяззю. Па заказу тут зробяць і кроквы, і форткі, і шафы...

У дбайнага гаспадара дарэмна не прападае ні парушынкі. А таму таўсцейшыя аскалопкі згараюць у катле, дзе гатуюць корм свінням. Пілавінне і дробныя габлюшкі падсціла́юцца свінням. А калі яны добра набрыняюць, іх загрузяць у спецыяльныя ёмістасці, і яны стануць "ежай" для чырвоных каліфарнійскіх чарвей. Высокую вільготнасць у гадавальніках чарвей забяспечвае дармавая вада... з даху. Затым перапрацаваная чарвякамі арганіка стане добрай запраўкай былога мёртвага жаўцяку, які стараннямі руплівага гаспадара ператвараецца ў глебу.

І ніякіх шкодных выкідаў: поўная ўтылізацыя адходаў, належная гармонія з прыродай.

Былая "Сахара" абуджаецца да жыцця: гайдаюцца хвалі жыта, трымаюць раўненне шэрагі бульбы, буракоў, капусты, морквы... і нават патрабавальная кукуруза ўзнялася вышэй чалавечага росту. Пачынае ўкараняцца малады сад.

Так паступова ўпэўнена стала на прыватнаўласніцкія ногі МП "Вера". Тут знайшлі добрую працу 28 віляйчан. А на падаткі прадпрыемства можна ўтрымліваць звыш двух дзесяткаў пенсіянераў на працягу года.

Ці спраўдзіцца надзея ў "Веры"?

Сакрэтаў са сваіх спраў Аляксандр Захаравіч не робіць. Нават мары свае аб будучыні "Веры" раскрывае з любоўю да справы і надзеяй на разуменне яго праблем.

Карастылёў, скончыўшы 25 гадоў таму БПІ, стаў інжынерам-гідратэхнікам. Набыў і немалы вопыт будаўніка пры ўзвядзенні такіх вядомых аб'ектаў, як Саяна-Шушанская, Рыжская і Плявінская ГЭС. А тут якраз па мяжы яго "ўладанняў" праносіць стэрыльную чысціоткасць рэчка Белавароціца. Бурная, імклівая. Пасля напружаных пошукаў выспела ў яго задума: падняць прыкладна на адзін метр рачны крышталь невялічкай плацінай. Вада запоўніць праточныя пруды-гадавальнікі фарэлі, а затым абрынецца на гідратурбіну. І мімаходам выпрацуе за кожную гадзіну 20 кілават электраэнергіі, якая закруціць станкі і дасць святло "Веры". А лішкі гэтых энергарэсурсаў атрымае дзяржава.

Набыў гаспадар турбіну. Але раптам на шляху да запаветнай мары ўзнікла штучная бюракратычная плаціна — чарговая перарэгістрацыя. Зводзіцца яна да замены слова "малое" на "унітарнае" у назве МП. А колькі з-за гэтага мітусні! Замяніць гэтае слова ва ўсіх дакументах, заверыць у натарыуса і аплаціць кожную старонку... Памяняць за плату і пячатку, і штампы... Патрабуюць і ўстаўны фонд давесці да 2,5 тысяч долараў.

— Уляцяць мне гэтыя гулі ў 3 тысячы долараў... З'ядуць усе мае накапленні, — з сумам каменціруе гаспадар гэтую перапону.

Бюракратычнае кручкатворства аддаляе з'яўленне тых дзесяткаў тон стронгі — царскай рыбы — на нашых сталах і той таннай экалагічна чыстай электраэнргіі, якой так не хапае Беларусі. І не меней 7-10 новых працоўных месцаў.

— Падаткі з'ядаюць звыш 70 % прыбытку, — зазначае Аляксандр Захаравіч на развітанне. — А на зарплату рабочым, сабе і на расшырэнне вытворчасці застаецца менш трыццаці. Расшырайся як хочаш...

Магчыма, з-за гэтых неспрыяльных умоў гаспадарак з недзяржаўнай формай уласнасці ў нашым раёне толькі каля паўсотні. Гэта меней адной на 1000 чалавек, хоць па Беларусі іх у сярэднім 3, у Эстоніі — больш 20, у Польшчы — 39, Італіі — 68, ЗША —74.

Варта задумацца, шаноўныя заканадаўцы: у ЗША — самай эканамічна магутнай супердзяржаве — адно МП прыходзіцца на 13,5 чалавек, а ў нас — на 1000! А МП — гэта ж станавы хрыбет эканомікі. Даўно пара стварыць спрыяльнае заканадаўства па праблемах дзейнасці МП, каб яны развіваліся паспяхова — і гэта вылечыць нашу хворую эканоміку.

Варта прызнаць, што вялікія магчымасці малых прадпрыемстваў, на жаль, поўнасцю не скарыстоўваюцца. А што можа МП нават на безжыццёвым грунце, пра гэта яскрава сведчыць МП "Вера".

Аляксандр НАРКЕВІЧ,
Вілейка.

Курсы валют НБ РБ

	14 верасня	21 верасня
Долар	1020,00 руб.	**1025,00** руб.
Нямецкая марка	452,94 руб.	**444,07** руб.
Літ	254,97 руб.	**256,22** руб.
Расійскі рубель	36,66 руб.	**36,84** руб.
Злоты	228,06 руб.	**222,75** руб.
ЕЎРА	885,87 руб.	**868,53** руб.

«Вулічныя» курсы ў Маладзечне

Долар	1020 – 1040 руб.	**1035 – 1050** руб.

Маладзечна. Цэны ў сераду на рынку

Прадукты	Цана (руб.) 13.09	20.09
Курыныя кумпячкі, 1 кг	1450	**1450**
Кілбаса с/вэндж., 1 кг	4970	**4620**
Сасіскі, 1 кг	1640	**1580**
Селядзец, 1 кг	910	**950**
Рыс, 1 кг	360	**340**
Грэчка, 1 кг	600	**570**
Цукар, 1 кг	450	**450**
Алей, 1 л	740	**740**
Яйкі курыныя, 1 дзес.	380	**380**
Маянэз, 250 г	160	**160**
Кава "Пеле", 100 г	950	**950**
Шпроты, бляшанка 160 г	310	**310**
Соус там. «Мінскі», 0,5 л	350	**350**
Лімоны, 1 кг	930	**950**
Апельсіны, 1 кг	530	**590**
Цыбуля рэпчатая, 1 кг	220	**220**
Капуста, 1 кг	80	**100**
Кавун, 1 кг	160	**160**
Дыня, 1 кг	500	**450**
Вінаград, 1 кг	980	**900**

Сялянскія прадукты

Смятана, 1 л	700	**600**
Масла, 1 кг	1800	**1700**
Тварог, 1 кг	500	**500**
Малако, 1,5 л	250	**250**
Яйкі курыныя, 1 дзес.	600	**600**
Бульба, малое вядро	300	**330**
Морква, 1 кг	180	**160**
Журавіны, малое вядро	5000	**5000**
Агуркі, 1 кг	200	**150**
Памідоры, 1 кг	350	**380**
Яблыкі, 1 кг	200	**250**
Грушы, 1 кг	250	**200**

■ ПАЛІЎНЫ КРЫЗІС

За электрамабілямі – будучыня. Хапіла б разетак

Не паспелі аўтамабілісты прывыкнуць да новых цэнаў на паліва, як яны зноў падскочылі на 8%. У Вілейцы АІ-76 каштуе 361 рубель, АІ-92 – 459, ДП – 335.

У сувязі з агульным павышэннем цэнаў на нафтапрадукты, у Еўропе актывізаваліся распрацоўкі ў галіне электрааўтамабілебудавання. Трэба зазначыць, што такія аўтамабілі ўжо не адзін год ездзяць па дарогах Заходняй Еўропы, дзе амаль усе запраўкі абсталяваныя разеткамі для падзарадкі акумулятараў. У Вілейцы пакуль што няма ні электрааўтамабіляў, ні нават разетак на аўтазапраўках. Давялося назіраць, як інвалід на электракалясцы шукаў такую разетку на аўтазапраўцы па вуліцы 1 Мая. Не знайшоў. А ці знойдзем мы сваю "разетку", якая дасць энергію нашым рухавікам?

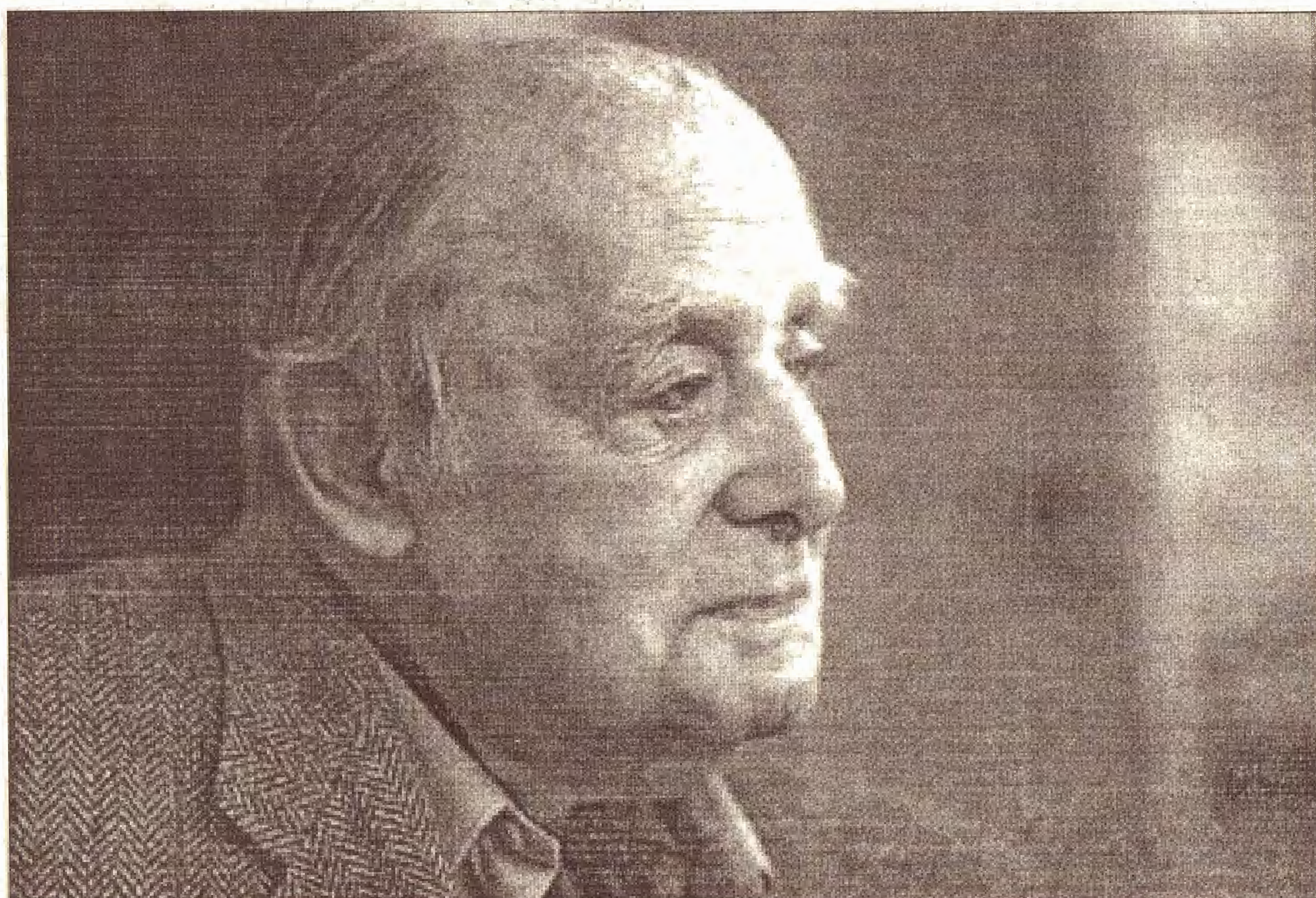
Ігар КІЦІКАЎ.

Памер найвялікшы мінчук XX стагоддзя

Ежы Гедройц

У ноч з 14 на 15 верасня у французскай мясцовасці Maisons-Laffitte памер Ежы Гедройц, выдаўца польскага эміграцыйнага часопіса "Культура". Расіяне параўноўваюць Гедройца з Герцанам, а "Культуру" – з "Колоколом". Між тым, становішча Гедройца куды больш значнае, чым становішча сумлення адной нацыі. Ён застаецца сумленнем народаў усёй былой Рэчы Паспалітай– украінцаў, палякаў, беларусаў, літоўцаў, яўрэяў, татараў... Можна без сумневу сцвярджаць, што парыжская "Культура" перадвызначыла сённяшнія інтэграцыйныя міжнацыянальныя настроі ў нашым рэгіёне: на тэрыторыях Прыбалтыкі, Польшчы, Беларусі, Украіны. Дзякуючы парыжскай "Культуры", стала магчымым паваеннае ўзаемадзеянне культур польскай і украінскай. Дзякуючы намаганням Гедройца, не зніклі культурныя і асветныя асяродкі беларусаў на Беласточчыне.

Нарадзіўся публіцыст і палітык Гедройц 27 ліпеня 1906 года ў Мінску. Вучыўся у Мінску, Маскве, Варшаве. Працаваў у дзяржустановах міжваеннай Польшчы. Ваяваў з фашызмам у польскіх войсках, у рангу падпаручніка кіраваў аддзелам часопісаў і выдаўніцтваў Бюро прапаганды Другога Польскага корпуса (1941 – 1944). Дырэктар Еўрапейскага дэпартамента Міністэрства інфармацыі польскага ўрада ў Лондане. З 1947 года выдае "Культуру", якая зрабіла яго тым, кім ён стаў. З 1953 выдае "Бібліятэку Культуры". З 1962 – "Гістарычныя сшыткі". Быў членам рэдакцыйных калегій часопіса расійскіх дысідэнтаў "Континент" і украінскага квартальніка "Віндова". Абараняў у шматлікіх акцыях свабоду культуры. Паслядоўна на працягу больш чым паўстагоддзя імкнуўся да ўсталявання добрасуседскіх стасункаў з усходнімі суседзямі Польшчы: Літвой, Беларуссю, Украінай. Аўтар шматлікіх артыкулаў і кніг. Мае шмат узнагарод, сярод якіх ордэны Румыніі, Бельгіі, Эстоніі, Францыі. Крытычна ставячыся да стасункаў, якія панавалі ў Польшчы пасля 1989 года, адмовіўся ад прыняцця вышэйшай польскай узнагароды – Ордэна Белага Арла. У 1997 годзе атрымаў ганаровае грамадзянства Літвы, а ў 1998 годзе – ордэн Гедыміна. Да канца жыцця жыў у Францыі. Памер 14 верасня 2000 года.



Ежы Гедройц. Фота Пятра ВУЙЦІКА.

Паляк Рэчы Паспалітай абодвух народаў

Ежы Гедройц, які нарадзіўся на пачатку стагоддзя ў Мінску, заўсёды лічыў сябе не толькі палякам з паходжанння, але і суграмадзянінам беларусаў, украінцаў, літоўцаў – нашчадкаў вялікай славы Вялікага Княства Літоўскага. Ён называў сябе не інакш як "Палякам Рэчы Паспалітай абодвух (Вялікага Княства і Каралеўства Польскага – А.М.) народаў. Прыязны клопат аб лёсах усходніх суседзяў палякаў стаў галоўным матывам усёй яго публічнай дзейнасці. Літоўская дзяржава, да яе гонару, прызнала гэты факт афіцыйна, надаўшы ў 1997 годзе Ежы Гедройцу ганаровае грамадзянства. Беларусь у гэты час давала прыстанішча савецкаму военачальніку, вінаватаму ў праліцці крыві мірных жыхароў ля віленскай тэлевежы.

Сакрат Яновіч,
беларускі пісьменнік, Польшча:
Беларусам будзе яго бракаваць

Нам, беларусам, будзе яго бракаваць. Быў адным з тых выдатных палякаў, якія баранілі нас перад нацыяналістычнай і шавіністычнай брыдотай, адным з тых, хто думаў пра палітыку ў катэгорыях маральных... Быў сярод беларусаў вядомы і варты, бо дасканала разумеў, што стаўленне да меншасці ёсць функцыя здароўя большасці, функцыя агульнага здароўя палякаў. Мы, польскія беларусы, вельмі балюча адчуваем пагардлівае стаўленне да нашага існавання. Гедройц нас разумеў, паказваў, што ў польскім стаўленні да меншасці пануе дэмаралізацыя. Адчуваю, што разам з яго смерцю скончылася ў польскай палітыцы пэўная эпоха.

У 1999 годзе беларускі ліцэй у Гайнаўцы не меў грошай, каб заплаціць за электрычнасць. Улады не хацелі дапамагчы і тады Гедройц разам з Данелем Альбрыхскім уклалі тыя грошы, 15 тысячаў злотых. Гэта выклікала вялікі розгалас, бо было вядома, што не меў маёмасці, выракся уласнасці, у нейкім сэнсе, жыў, як святы, усяго сябе ахвяраваў справе.

Мяркую, што Ежы Гедройц быў і будзе ў нашай памяці як ікона. Многія перад ёй будуць маліцца, але ці многія з іх захочуць быць яго паслядоўнікамі? Гэта цяжка, бо быў недасягальным узорам. Такі чалавек з'яўляецца адзін раз на стагоддзе.

Уладзімір Арлоў,
пісьменнік і гісторык:
Адыходзіць эпоха

З такімі людзьмі, як Гедройц, адыходзіць цэлая эпоха, адыходзіць стагоддзе. Такія людзі ёсць не толькі дзеячамі культуры, не толькі змагарамі за гуманізм і ідэю супольнага еўрапейскага дома. Людзі пакрою Гедройца – гэта людзі-сімвалы. Гэта людзі-сцягі.

Тое, што ён нарадзіўся ў Мінску і ўвесь час, у адрозненне ад яго калег-публіцыстаў, паслядоўна прыхільна ставіўся да Беларусі, робіць гэтую страту балючай для кожнага прадстаўніка беларускай інтэлігенцыі.

Прафесар
Адам Мальдзіс: Ён яднаў культуры нашага памежжа

У сваім інтэрв'ю агенцтву ПАП наш зямляк прэзідэнт навукова-даследчага цэнтра імя Скарыны прафесар Адам Мальдзіс сказаў: "Гэта вялікая трагедыя для Польшчы і Беларусі. Не стала чалавека, які, як ніхто іншы, яднаў культуры нашага памежжа. Не ведаю, ці хтосьці зможа яго замяніць. Паводле прафесара, народжаны ў Мінску Ежы Гедройц, нягледзячы на тое, што пасля вайны не быў на Беларусі, палітычныя і культурныя польска-беларускія стасункі уважаў за найпрынцыповыя. Не аднойчы са сваёй кішэні фінансаваў беларускім навукоўцам камандзіроўкі за мяжу, фундаваў стыпендыі. На старонках яго "Культуры" Беларусь была пастаяннай тэмай.

Адам Мальдзіс лічыць, што, як зрабіла гэта Літва, адзначаючы прафесара Гедройца грамадзянствам і найвышэйшай дзяржаўнай узнагародай – ордэнам Гедыміна, таксама і беларускія улады павінны ушанаваць памяць жыхара Maisons-Laffitte. Ён прапануе назваць адну з вуліц Мінска яго іменем.

Дырэктар Польскага інстытута
Цэзары Карпіньскі: Памер найвялікшы мінчанін XX стагоддзя

Дырэктар Польскага інстытута Цэзары Карпіньскі уважае гэтую ідэю Адама Мальдзіса задасканалую і падтрымлівае ад усёй душы. "Мы вінаватыя гэта прафесару, які да астатняга дня свайго жыцця актыўна супрацоўнічаў з інстытутам. Апошні ліст атрымаў ад яго 8 верасня. Сёння збіраўся адказаць", – сказаў у пятніцу Цэзары Карпіньскі. Гэта па яго прапанове некралогі, якія паведамляюць аб смерці Гедройца, носяць загаловак: "Памер найвялікшы мінчанін XX стагоддзя".

Ежы ГЕДРОЙЦ
Пасланне

... Пры ўсім тым прыцягальнасць Польшчы была надзвычайная. Мы патрапілі паглынуць нямецкіх каланістаў, з якіх паўстала польскае мяшчанства. Асімілявалі значную частку яўрэйскай інтэлігенцыі. Спаланізавалі таксама літоўскія і украінскія эліты. Мы з'яўляемся краінай, якая мае агульных герояў з суседзямі: Адам Міцкевіч – вялікі польска–літоўскі паэт, Касцюшка і Траугут адначасова належаць і да палякаў, і да беларусаў. Той спіс можна доўжыць і доўжыць...

... Нашай галоўнай мэтай павінна быць знармалізаванне польска–расійскіх і польска–нямецкіх стасункаў, пры аднačасовай абароне незалежнасці Украіны, Беларусі і балтыйскіх краін і пры сціслым супрацоўніцтве з імі. Павінны сабе ўсвядоміць, што чым мацнейшая будзе наша пазіцыя на Усходзе, тым больш з намі будуць лічыцца у Заходняй Еўропе.

... Перш за ўсё, мы павінны змяніць ментальнасць народу... Вымагае гэта аддзяленне царквы ад дзяржавы. Вымагае гэта шанаванне праў нацыянальных меншасцяў: мусім памятаць, што гэта ёсць умовай добрых адносін з суседзямі. Разумеючы, што каталіцызм ёсць веравызнаннем большасці народу, мусім таксама клапаціцца пра яўрэяў, магаметан і пратэстантаў, а таксама аб праваслаўі, якое ёсць веравызнаннем многіх польскіх грамадзян, а таксама веравызнаннем, якое пануе ў Расіі, на Украіне і ў Беларусі.

Гэта агульны контур майго бачання Польшчы, аб рэалізацыі якога я змагаўся ўсё жыццё.

З кнігі "Аўтабіяграфія ў чатыры рукі" («Autobiografia na cztery rece»), Czytelnik 1996.



З моманту знікнення нашага калегі Зміцера Завадскага мінула 77 дзён

Аб дыскрымінацыі недзяржаўных СМІ

(З заявы Беларускай асацыяцыі журналістаў)

Абвясціўшы аб сваёй гатоўнасці стварыць умовы для правядзення дэмакратычных і справядлівых выбараў, беларускія ўлады на самой справе актывізавалі палітыку абмежавання свабоды слова, узмацнілі ціск на недзяржаўныя СМІ, наладзілі татальны кантроль за распаўсюджваннем інфармацыі і працягваюць выкарыстоўваць метады запалохвання незалежных мас-медыя.

На пачатку верасня ўладамі забаронена правядзенне фестывалю незалежнай прэсы ў Віцебску, прысвечанага Міжнароднаму дню салідарнасці журналістаў. Некалькі тыдняў таму Дзяржкамдрук даслаў у рэдакцыйныя калектывы пісьмо-напамін аб неабходнасці да 1-га студзеня 2001 года "зарэгістраваць у мясцовым выканаўчым камітэце рэдакцыю ў якасці камерцыйнай альбо некамерцыйнай юрыдычнай асобы ў любой арганізацыйна-прававой форме". Гэтае "вынаходніцтва" чыноўнікаў значна пашырае арсенал рэпрэсій у дачыненні да незалежнай прэсы.

14-га верасня ў дзяржаўным друку з'явілася пастанова Цэнтральнай камісіі Рэспублікі Беларусь па выбарах і правядзенні рэспубліканскіх рэферэндумаў "Аб парадку выкарыстання дзяржаўных СМІ пры падрыхтоўцы і правядзенні выбараў дэпутатаў Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь". Сама назва пастановы сведчыць аб дыскрымінацыі, падзеле прэсы на "вартасную" і "другасную". Размова вядзецца не аб парадку асвятлення выбарчай кампаніі, не аб задзейнічанні мас-медыя, а [illegible] аб "выкарыстанні дзяржаўных СМІ". Акрамя таго, пункт [illegible] пастановы Цэнтрвыбаркама аб[illegible]вае недзяржаўныя СМІ да ўдзелу ў выбарчай кампаніі, да забеспячэння роўных магчымасцяў для выступленняў кандыдатам у дэпутаты – прычым, бясплатна. Такі падыход супярэчыць прынцыпам свабоды прэсы, замацаваным у арт. 33 Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь, артыкулах 3 і 35 Закона аб друку.

Мы звяртаем увагу беларускай і міжнароднай грамадскасці, арганізацый ды інстытутаў, якія прынялі рашэнне ажыццяўляць тэхнічнае назіранне за правядзенем выбараў, што дэкларaваныя беларускай уладай "перыяд міру" і "атмасфера даверу" падчас выбараў не толькі не ствараюцца, але складзеныя варункі, у якіх вядзецца выбарчая кампанія ў краіне, нагадваюць адкрытую вайну супраць незалежнай прэсы.

19 верасня 2000 г.

■ ПЕРШАЯ ЛІГА

Хлопчыкаў білі восем разоў

16.09 Маладзечна – Палессе (Казенкі, Мазырскі раён) 8:0 (3:0)

Галоўны арбітр Мікалай Мяцельскі (Мінск), 300 гледачоў
Галы: Млечка (28), Сідарэнка (34, 62), Багайчук (41, 46, 81-пен), Макрыцкі (68), Шаўроў (70)
Папярэджанне: Міратовіч
Выдаленне: Віслаух (Палессе) – 8-ая хвіліна

10 Сідарэнка 11 Шаўроў
6 Дараховіч
9 Тартоўскі (Макрыцкі, 52) 8 Млечка
7 Багайчук
3 Кабельскі (Крывіцкі, 32)
5 Сысой (Міратовіч, 68) 2 Рагуновіч
4 Муравейнікаў
1 Рубацкі

Упершыню ў жыцці давялося прысутнічаць на матчы, у якім адзін з сапернікаў быў настолькі мацней за другога.

Госці, выбіваючы мяч ад сваіх варот, далей практычна не ўступалі ў барацьбу за яго. Маладзечанцы напачатку адыходзілі ў абароне на свае стандартныя пазіцыі, але пабач амаль не было "палешукоў", якія баяліся далёка пайсці ад сваіх варот. Найбольш спрыяльныя шансы перайсці на чужую палову поля яны мелі, калі, ў чарговы раз прапусціўшы, пачыналі з цэнтра. Істотна на ход гульні ("збіванне хлопчыкаў") паўплывала хуткае выдаленне за фол апошняй надзеі. Тым не менш, забіць не ўдавалася амаль паўгадзіны. За гэты час было створана каля шасці галявых момантаў, палову з якіх недаравана растранжырыў **Шаўроў**. Потым узяцці варот спыніць магло толькі жаданне гаспадароў не прыніжаць саперніка канчаткова, што праявілася ў апошняй дзесяціхвілінцы. З невыкарыстаных сітуацый адзначыць трэба моцныя ўдары **Муравейнікава** са штрафных, але варатар гасцей у гэтых момантах усё рабіў правільна.

Цікавасць матчу надалі сітуацыі, звязаныя з прэтэнзіямі трэнераў да суддзяў. У першым тайме у штрафной мазыран відавочна затрымалі за руку **Тартоўскага** (**Румбуціс** толькі развёў рукамі), а ў эпізодзе, які папярэднічаў восьмаму голу, настаўніку вясковай каманды падалося становішча "па-за гульнёй", таму ён са сваім паўднёвым тэмпераментам доўга і не надта прыстойна абураўся.

Храналогія і апісанне галоў.

28', **Млечка**, 1:0. **Багайчук** з цэнтра аддаў пас Млечку на лінію штрафной. Удар левай нагою прыняў на сябе абаронца, паследаваў адскок мяча і неадхільны ўдар Андрэя правай нагою ў далёкі кут на сярэдняй вышыні.

34', **Сідарэнка**, 2:0. Багайчук кінуў Млечку па правым краі, паследавала падача ў штрафную, дзе ўдала згуляў на апярэджанні Сідарэнка, адным крананнем накіраваўшы мяч ў той жа далёкі кут.

41', Багайчук, 3:0. Выйшаўшы гуляць пад нападаючымі (**Дараховіч** апусціўся ў абарону), **Крывіцкі** на тым жа правым фланзе ўвайшоў у штрафную ля вонкавай лініі і пастрэліў – на далёкай штанзе дзяжурыў Багайчук.

46', Багайчук, 4:0. Ізноў мяч уляцеў ў левы далёкі кут – Багайчук прабіў правай нагою ад лініі штрафной.

62', Сідарэнка, 5:0. Дараховіч перахапіў мяч у цэнтры поля і, ужо губляючы кантроль над ім, прапіхнуў направа Млечку. Той знайшоў у штрафной Сідарэнку, які апрацаваў прадмет гульні і без перашкод прабіў па варотах.

68', **Макрыцкі**, 6:0. Госці памыліліся, спрабуючы стварыць афсайд. На левым фланзе сам-насам з галкіперам выйшаў Макрыцкі, абыграў таго, змясціўшыся ў цэнтр, і закаціў мяч у вароты.

70', Шаўроў, 7:0. Гаспадары атрымалі права на штрафны па цэнтры. Прабіў Шаўроў, мяч зрыкашэціў ад кагосьці ў сценцы – такім чынам варатар быў злоўлены на супрацьходзе.

81', Багайчук, 8:0. Збілі ў штрафной **Міратовіча**, які выйшаў сам-насам з галкіперам. Багайчук рэалізаваў пенальці, прабіўшы ў правы ніжні кут.

Лунінец – Хімік 2:0, Зорка-ВА-БДУ – Керамік 4:2, Граніт – Нёман 2:1, Рагачоў-ДЮСШ-1 – Вейна-Днепр 2:1, Тарпеда – Трактар 0:3, Свіслач-Дах – Орша 0:3, Дынама-Юні – ЗЛіН 2:2.

1. Маладзечна	22	16	4	2	54-11	52
2. Лунінец	22	15	4	3	40-10	49
3. Граніт	22	14	1	7	36-28	43
4. Нёман	22	12	4	6	40-24	40
5. Свіслач-Дах	22	12	2	8	33-28	38
6. Тарпеда	22	11	5	6	36-24	38
7. Керамік	22	11	4	7	46-30	37
8. Орша	22	10	6	6	35-26	36
9. Зорка-ВА-БДУ	22	9	6	7	35-28	33
10. Рагачоў-ДЮСШ-1	22	8	9	5	34-25	33
11. Дынама-Юні	22	8	3	11	36-38	27
12. Трактар	22	6	4	12	27-36	22
13. ЗЛіН	22	5	6	11	14-20	21
14. Хімік	22	4	7	11	26-37	19
15. Вейна-Днепр	22	1	2	19	15-65	5
16. Палессе	22	0	1	21	12-89	1

Бамбардзіры: Вадз. Байко – 14 (Керамік); Таран (Тарпеда) – 13; Курыловіч (Керамік), Правалінскі (Орша) – па 12; Яцыновіч (Рагачоў) – 11; **Турчыновіч**, Кірылка (Граніт) – па 9.

Сяргей ГАЙКОВІЧ.

Для Аляксандра Багайчука «Маладзечна» сёмая (шчаслівая?) каманда

– З перамогай вас. Ці прыходзілася раней гуляць супраць такіх слабых сапернікаў, ды забіваць ажно тры галы?

– Прыпомню шмат падобных сустрэч. У той жа першай лізе, калі выходзіў з яе наверх у 94-95-ым разам з мазырскім МВКЦ (цяпер "Славіяй"). Рабіць хет-трык даводзілася ў вышэйшай лізе ў матчы з віцеблянамі.

– Нагадайце, калі ласка, этапы сваёй кар'еры і дзе пачыналі займацца футболам.

– Выступаў у саюзнай другой лізе за брэсцкае "Дынама". Потым былі мінскае "Тарпеда", МВКЦ, бабруйская "Белшына", ізраільскі "Ірон" з Рышон-ле-Цыёна", вільнюскі "Жальгірыс" і вось "Маладзечна". Займаўся ў мінскай "Змене" у трэнера **Валерыя Драбушэўскага**.

– У гэтым сезоне вас непакоіла траўма. Як цяпер справы са здароўем?

– Былі расцягнутыя пахавыя мышцы. Зараз усё нармальна.

– Як вядома, вы вярнуліся на Беларусь з дапамогай Людаса Румбуціса. Якім бачыце сваё будучае?

– Пакуль мы ў "Маладзечне" разам вырашаем задачу выхаду ў вышэйшую лігу. Дзе апынуся на наступны год, там будзе бачна.

Сяргей ГАЙКОВІЧ.

■ 27 ВЕРАСНЯ – СУСВЕТНЫ ДЗЕНЬ ТУРЫЗМУ

Маладзечанцы першыя

Маладзечанскі турыстычны клуб «Пілігрым» другі год запар займае першае месца ў Рэспубліканскім конкурсе турклубаў, які сёлета быў прысвечаны 55-годдзю Перамогі.

17-га верасня старшыня турклуба **Сяргей Бялкоў** падчас правядзення чарговага рэспубліканскага турыстычнага злёту атрымаў дыплом Міністэрства турызму і спорту.

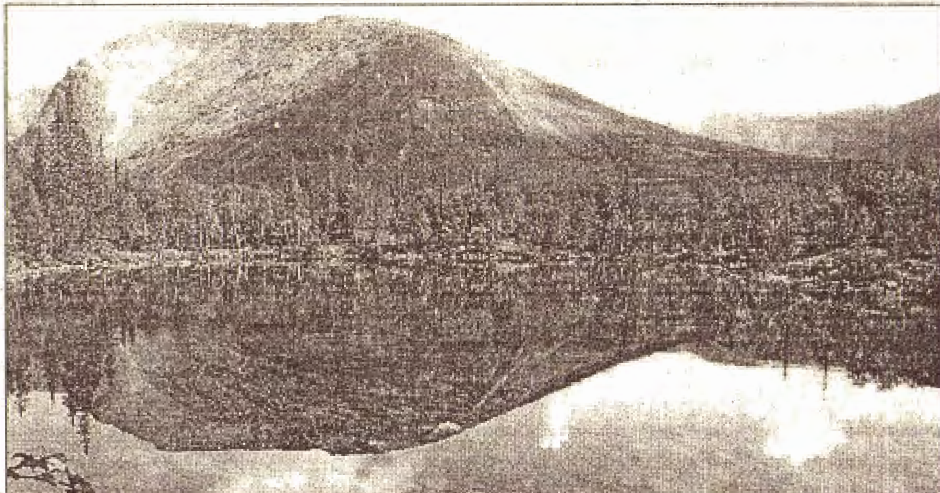
У конкурсе, вынікі якога падводзіліся ў час злёту, удзельнічалі клубы з Гродна, Магілёва, Барысава, Салігорска, Мінска. Брыгада суддзяў улічвала ўсе напрамкі работы клубаў за год.

Аддзел інфармацыі.

І да Хібінаў дайшлі

Вынікі рэспубліканскага конкурсу турыстычнай фатаграфіі былі ў радасць інжынеру Маладзечанскіх электрычных сетак **Аляксандру Русаку**. Аляксандр не першы год займаецца спартыўным турызмам і фатаграфіяй. Сёлета яго фатаграфія горнага пейзажа Хібінаў на Кольскім паўвостраве ў Расіі атрымала Дыплом трэцяй ступені. Дыплом першай ступені не ўручаўся, а другое месца "паехала" у Гродна.

Аддзел інфармацыі.



Так выглядаюць горы Хібіны на Кольскім паўвостраве. Фота Аляксандра РУСАКА, Маладзечна.

Свята «гаёвых»

Добра адзначылі Дзень работнікаў лесу ў Нацпарку "Нарачанскі". Апроч афіцыйных мерапрыемстваў, былі і спартыўныя спаборніцтвы. Каманда Нацпарку перамагла ў футбольным матчы каманду лесапаляўнічай гаспадаркі з лікам 4:0. Капітанам "нацпаркаўцаў" быў намеснік генеральнага дырэктара па турызме **Самвел Абгаран**. А ў спаборніцтвах па прафесійным майстэрстве перамог **Анатоль Малевіч** з Гатавіцкага лясніцтва.

Алесь ВЫСОЦКІ.

Два аматары бегу з Мядзела ўдзельнічалі ў традыцыйным прабегу "Полацкая восень". У сваіх узроставых групах **Андрэй Паспелаў** быў другі, а **Аляксандр Быкаў** – трэці. Дыстанцыя – 21,1 кіламетра.

Алесь ВЫСОЦКІ.

На гэтым тыдні гуляюць

24.09 Верас (Нясвіж) – Смаргонь
+1=1-3 5-13. У першым крузе 1:1 (Селіванаў) дома.

24.09 Забудова – Арбіта (Мінск)
+1=0-0 1-0. У першым крузе 1:0 (Макрыцкі) на выездзе, матч у Чысці пачнецца ў 15.00

■ ДРУГАЯ ЛІГА

Тэарэтычныя шансы смаргонцаў пасля іх лепшага матча ў сезоне

У аўторак (гульня была перанесеная з суботы з-за выкліку некаторых гульцоў саперніка ў маладзёжную (U-19) зборную краіны) у Смаргоні прайшоў вельмі цікавы матч. Сапернік узмацніўся многімі футбалістамі барысаўскага БАТЭ, у прыватнасці, **Акулічам** і **Нявінскім**. Па сведчанні галоўнага трэнера нашых землякоў **Андрэя Майсейчанкі**, яго падапечныя выкладаліся на полі без астатку. Цяжка і некага выдзеліць, і некаму прад'явіць прэтэнзіі. Той выпадак, калі ёсць задавальненне як гульнёй, так і вынікам каманды. Гол **Якубіцкі** забіваў галавою пасля падачы ў выкананні **Дуксы** штрафнога злева.

Рэгламент вызначэння занятых месцаў такі. Пры аднолькавай колькасці набраных ачкоў занятае месца вызначаецца па дадатковых паказчыках. Спачатку бярэцца колькасць перамог ва ўсіх матчах. Калі і тут раўнавага, трэба глядзець асабістыя сустрэчы канкурэнтаў (двух ці болей каманд): ачкі, перамогі, розніца галоў, колькасць мячоў, забітых на выездзе.

Нагадаем, у апошнім туры сустракаюцца "РШВСМ-Алімпія" - "Старыя Дарогі", "Азерцы" - "Дынама-2", "Верас" – "Смаргонь". На жаль, пры раўнавазе ачкоў у магчымых сітуацыях "па 35 са старадарожцамі і глыбчанамі" і "па 33 са старадарожцамі і мінчанамі" смаргонцы саступяць сваім канкурэнтам. Такім чынам, абавязкова трэба перамагаць "Верас". Пры гэтым будзем чакаць нічые ў Мінску альбо паражэння гаспадароў у Глыбокім. Яшчэ адзін тэарэтычны шанс: нічыя ў Глыбокім разам з перамогай мінчан.

Сяргей ГАЙКОВІЧ.

16.09 Дарыда – Забудова 2:1 (1:1)

Галы: (80), (85); Рыгаровіч (12)

Склад: Мароз, Чарнель (Антановіч, 51), Нядзелька, Гулевіч, Івашкевіч, Садчанка, Татун, Касцюкевіч, Лявончык, Рыгаровіч, Лукін

19.09 Смаргонь – РШВСМ-Алімпія (Мінск) 1:0 (1:0)

Галы: Якубіцкі (25)

Склад: Пясецкі, Іваноў, Селіванаў, Курак, Юркевіч, Ал. Канапелька (Шпакоўскі, 60), Дукса, Чарнуха, Якубіцкі, Карабінскі (Шаблінскі, 87), Відук

Арбіта – Верас 1:3, Старыя Дарогі – Азерцы 3:1, Дынама-2 – Лакаматыў 4:1, РВАР – Акадэм-Славія 0:2.

1. Дарыда	21	15	1	5	39-22	46
2. Акадэм-Славія	21	10	6	5	29-16	36
3. Азерцы	21	10	4	7	36-35	34
4. Старыя Дарогі	21	10	2	9	30-29	32
5. РШВСМ-Алімпія	21	9	5	7	35-26	32
6. Смаргонь	21	9	5	7	27-23	32
7. Верас	21	9	3	9	24-28	30
8. Лакаматыў	21	8	5	8	33-37	29
9. РВАР	21	8	4	9	31-30	28
10. Дынама-2	21	8	2	11	30-37	26
11. Забудова	21	5	3	13	28-33	18
12. Арбіта	20	3	4	14	18-44	13

Бамбардзіры: Бяганскі (РВАР), Карасёў (Лакаматыў), Шэўчык – па 10; Трунін (абодва – Старыя Дарогі) – 9; **Селіванаў** і іншыя – па 8.

Сяргей ГАЙКОВІЧ.

■ МІНІ-ФУТБОЛ

За пару дзён да першага матча будзе ўшанаванне

14-17-га ў Мінску прайшоў традыцыйны турнір памяці **Уладзіміра Карвата**. Сабраліся 19 каманд. У папярэдняй групе маладзечанскі "Металург" перамог мінскі "Белаграпрамбанк" 5:1 (Гарнастаеў-2, Янель, Макей, Грабёнак), мінскі "Беліндзяржстрах-БДПА" 4:3 (Гарнастаеў-2, Янель, Максімаў), віцебскі "Віцязь" 4:2 (Янель-2, Сіткевіч, Максімаў). У 1/8 фінала быў павержаны сталічны ВШАС-21 5:0 (Янель і Шаўчэнка – па 2, Кузняцоў), у чвэрцьфінале – наваполацкі "Белаўтасервіс" 2:0 (Кузняцоў, Янель). У паўфінальным матчы саступілі 0:1 (на жаль, Янель не выкарыстаў шэраг спрыяльных момантаў) будучаму пераможцу мінскаму "Сімургу", які такім чынам папаўняе свой леташні багаж заваяваных трафеяў.

Пра нашых гульцоў. У сімвалічную зборную турніру ўвайшоў **Сяргей Кузняцоў**. Забіўны навічок **Андрэй Гарнастаеў** прыйшоў з вялікага футбола, дзе ў вышэйшай лізе запісаў на свой рахунак 29 галоў у складах брэсцкага "Дынама" і наваполацкага "Нафтана-Дэвона". Разам з трэнерам **Сяргеем Сафонавым** у зборнай Беларусі на матчы на Украіну паехалі **Ігар Кіркіж**, **Дзмітрый Янель**, **Сяргей Кузняцоў** і **Дзмітрый Агейчык**.

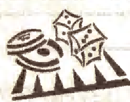
На канферэнцыі прадстаўнікоў вышэйшай лігі вырашана вярнуцца да наймення гульні як "міні-футбол", пакінуўшы тэрмін "футзал" футзалу ФІФУСА. У чэмпіянаце краіны ўдзел прымуць 14 каманд. Замест мінскага БАТУ ўключаныя і дабаўленыя (летась было 12 каманд) мінскі "Хемікс", віцебскі "Віцязь" і салігорскі "Гарняк". Стартуе чэмпіянат 1 кастрычніка. Маладзечанцы згуляюць у гасцях у моцнага "Хемікса". Дома сезон адкрыем 7 кастрычніка (субота) супраць нясвіжскага "Вераса".

Як расказаў начальнік каманды **Канстанцін Харламаў**, напярэдадні старту пройдзе ўшанаванне калектыву, які, нагадаю, летась заваяваў бронзавыя медалі. 28-га альбо 29-га чысла цырымонія, на якую запрашаюцца ўсе жадаючыя, адбудзецца ў памяшканні абласнога драмтэатра. Калі ўрачыстасці будуць у пятніцу (29.09), "РГ" яшчэ паспее паведаміць чытачам пра час пачатку.

Сяргей ГАЙКОВІЧ.

■ КОНКУРСЫ

Зарабі білеты ў кіно



Адказы на пытанні мінулага нумару.

Правільных адказаў ад чытачоў на пытанні мінулага нумару не было.

1. Таямнічая кветка

Гэтая кветка – крокус ці шафран.

2. Палавіна вагу набрала

Пры стандартным тэсціраванні нейкага медыкаменту палова групы прымае бяздзейныя і бясшкодныя таблеткі (для кантролю). Усе ўдзельнікі тэставання, пра якое ішла гаворка ў заданні, не абмяжоўваліся ў ежы, каб прадэманстраваць эфектыўнасць дзеяння гэтай пілюлі без дыеты. Таму тыя, хто прымаў "пустыя" таблеткі, набралі вагу.

3. Да дзевятага не даязджае

Гэты чалавек – карлік і не дастае да кнопкі "9".

Лявон ІНЕТНЫ.

■ ХАВАЙСЯ Ў БУЛЬБУ

Піўная калекцыя



Сітуацыя, здаецца, недзе абыгрывалася, але за што купіў (пачуў), за тое і прадаю (расказваю). Такім чынам, адзін з інтэрнатаў Белдзяржуніверсітэта, справа адбывалася напрыканцы 70–х. Студэнты, як вядома, таксама людзі, і калі адзін мой знаёмы рыхтаваўся да экзаменаў выключна з парай бутэлек "чарніла", то другі аддаваў перавагу выключна піву. Прычым, калі нёс з сабою бутэлечнае, то пустую тару не здаваў: недаспадобы яму быў такі занятак. Хаця і гавораць, што на здадзеныя бутэлькі студэнт можа ўсё жыццё не працаваць.

З цягам часу (не буду ўдакладняць, на якім курсе) убудаваная шафа ў пакоі была занятая практычна аднымі пустымі бутэлькамі. У адзін цудоўны дзень студэнцкія інтэрнаты БДУ пачала абыходзіць з праверкай камісія з прафкома і адміністрацыі. Чатыры ці пяць суровых мужыкоў заходзяць у пакой, і апошні абсалютна дарэмна моцна грукае дзвярыма, калі зачыняе іх. Бутэлькі адразу выйшлі са стану няўстойлівай раўнавагі і хлынулі пад ногі правяраючым.

Студэнты толькі–толькі схавалі калоду картаў ды паперку з прэферанснай пулькай, а тут такі пракол. Натуральна, суровыя мужыкі радасна тыцкаюць пальцамі ў бутэлечную стыхію:

– П'яце!?

Студэнты неадкладна губляюць мову (так і з інтэрната вылецець можна, а "пад раздачы" і з універа), аднак вышэйшы клас паказаў уладальнік бутэлек:

– Вы што? Гэта ж мая калекцыя!

Пасля такіх патэтычных словаў ён укленчыў перад "калекцыяй" і пачаў шукаць бутэлькі з дэфектамі ліцця, фірмовыя бутэлькі з эмблемамі вырабляльнікаў (якія там былі вырабляльнікі раней? Ды і піва было толькі "Жыгулёўскае") – трагедыя чалавека, якога незаслужана зняважылі. Пры тым, у вачах стаяць самыя натуральныя слёзы.

Правяраючыя некаторы час не могуць нічога сказаць, затым аднаго прабівае на разумовую дзейнасць

– Не гані! Яны ж тут амаль усе аднолькавыя.

На гэта калекцыянер выдае фразу, якую, мусіць, не адзін год паўтаралі. Дрыжачым голасам, шэрым ад страху тварам ён прахрыпеў:

– Аднолькавыя?.. Гэта для вас яны аднолькавыя, а я іх для абмену трымаю!

Пасля чаго забіўся на ложак і адвярнуўся да сцяны. Праверка крыху яшчэ пастаяла, затым моўчкі сышла.

Сямён РАБІНОВІЧ.

■ ПРЫРОДА І МЫ

На Узвіжанне ў лес не хадзіце

Узвіжанне адзначаецца 27 верасня ў праваслаўных і 14 верасня ў католікаў. У кожнай вёсцы ведаюць, што ў гэты дзень небяспечна хадзіць у лес, бо змеі адусюль збіраюцца ў адно месца, каб паўзці на зіму ў свой змяіны вырай. У гэты час, нібыта, яны асабліва агрэсіўныя і ядавітыя.

І на самой справе, усе змеі Беларусі – гадзюка звычайная (адзіная ядавітая змяя), вуж, мядзянка (занесеная ў Чырвоную кнігу РБ) і бязногая яшчарка вераценніца ломкая (вельмі падобная на змяю) – на зімоўку залягаюць у канцы верасня. Зімуюць яны вялікімі групамі-клубкамі (да некалькіх дзесяткаў) у норах, пустотах пад каранямі дрэў, пад стагамі сена. А перад зімоўкай збіраюцца вялікімі кучамі, каб апошні раз пагрэцца пад промнямі яшчэ цёплага восеньскага сонейка.

Тыдзень таму збіралі грыбы. Раптам пачуў характэрны шолах. Паўзла гадзюка, сантыметраў сорак, шэрая (можа быць чорная ці нават амаль чырвоная) з карычневым узорам. Я ціхенька пайшоў за ёй, метраў праз пяць яна прапаўзла каля вялікага падасінавіка. Пакуль я зразаў грыб, гадзюка знікла ў верасе.

А вось з вужом нават давялося пагуляць у даганялкі. Плаваў па Нарачанцы, калі ўбачыў вужа, які плыў. Над вадой тырчала галава – сантыметраў на 10, з дзвюма белымі (могуць быць жоўтыя) плямамі па баках.

Я пагнаўся за ім і, хаця быў у ластах, дагнаць вужаку не змог. А вуж стралой выскачыў на бераг і схаваўся ў кустах ажыны.

А вось мядзянку (завецца так таму, што пуза чырвонае ці аранжавае, колер медзі) давялося сустрэць маёй маці і дачцэ. Яны ішлі дадому, калі ўбачылі, што ў баразне паўзе змяя. Спалохаліся, маці схапіла цяпку і... Вось так, па няведанні, загінула прыгожая істота, занесеная ў Чырвоную кнігу Беларусі.

Верацённіцу ломкую сустракаць не даводзілася, але людзі расказвалі, што пазнаць яе можна па хвасце: ён згінаецца пад вуглом, быццам, ламаецца, таму і назва такая ("ломкая").

Сустрэча са змяёй не вельмі прыемная, а калі яна заканчваецца ўкусам, – удвая. Даведацца, якая змяя ўкусіла, – ядавітая ці неядавітая, лёгка. Ад укусу неядавітай рана адна, зубчастая; ядавітая змяя пакідае дзве круглыя ранкі. Калі вас укусіла гадзюка, трэба як мага хутчэй выцягнуць яд з ранкі – лепш з дапамогай медыцынскіх банек. Затым прыпячы рану распаленым нажом. Калі пад рукой няма ні банькі, ні нажа, можна пакласці ў ранкі па крышталіку марганцоўкі і капнуць на яе вады. Пасля чаго выклікаць моцнае потавыдзяленне і як мага хутчэй звярнуцца да ўрача.

Галоўная медсястра раённай бальніцы Вілейкі **Аксана Канівец** гаворыць, што сёлета па дапамогу звярнулася болей за 10 чалавек, укушаных гадзюкай. Апошні выпадак асабліва цяжкі, жанчына нават ляжала ў рэанімацыі. На шчасце, ўсё скончылася добра, цяпер яе выпісалі.

Так што лепей засцеражыцеся на Узвіжанне ісці ў лес, бо беражонага і бог беражэ.

Ігар КІЦІКАЎ.

■ ЯК ЗВАРЫШ, ТАК І З'ЯСІ

Капуста, тушаная з яблыкамі



500 г капусты, 2 яблыкі, 1 цыбуліна, 50 г маргарыну, 100 г смятаны, 1 лыжачка мукі, цукар, соль, зеляніна.

З качана выдаліць верхняе лісце, затым капусту абмыць, тонка нашынкаваць, дадаць дробна нарэзаную цыбулю, абмяць рукамі, уліць гарачую ваду, пакласці маргарын і паставіць тушыць. Калі капуста будзе амаль гатовая, пакласці ў яе памытыя і надзертыя на буйной тарцы разам са скуркай яблыкі, перамяшаць і тушыць да гатоўнасці. Затым запраўіць смятанай, змешанай з мукой, усыпаць цукар, соль, закіпяціць. Перад падачай пасыпаць парэзанай зелянінай.

Мус з яблыкаў

2-3 яблыкі, 2-3 лыжкі цукру, 2 бялкі сырых яек, карыца.

Яблыкі ababраць, надзерці на дробнай тарцы, бялкі ўзбіць у густую пену, затым паступова дадаць цукар і ўзбіваць, пакуль ён поўнасцю не размяшаецца. Затым перамяшаць узбітыя бялкі з яблыкамі, выкласці на сподачкі, пасыпаць карыцай і падаць.

■ НАРОДНЫЯ ПРЫКМЕТЫ

24 верасня – **Хвядора, Сяргей, Герман, Дзмітрый, Ія.** "На Тадору ўсякае лета канчаецца".

27 верасня – **Узвіжанне** (Здвіжанне). "К Здвіжанню ўсё павінна быць здзвінута", г. зн., усе азімыя і яравыя павінны быць звезеныя з поля.

Верасень агнём палае і ў лесе, і ў хаце.

У верасні адна ягада, ды і тая горкая рабіна.

■ ПРОСТА АНЕКДОТ

Дождж. Сэр Джордж вырашыў завітаць у бліжэйшае кафэ. Хаця і з некаторай перасцярогай. На ягонае здзіўленне, афіцыянт падышоў адразу ж.

– Два яйкі ўсмятку, калі ласка, – папрасіў сэр Джордж. – І колькі добрых слоў.

Праз чатыры хвіліны вараныя яйкі апынуліся ў яго на століку.

– Сняданак на стале, – заўважыў наведвальнік. – А як наконт добрых слоў?

Афіцыянт нахіліўся і прашаптаў яму на вуха:

– Не ешце гэтыя яйкі.

ВІНШАВАНКІ

Любімы, з днём нараджэння! Я звёзд дарить тебе не в силах, но боль и радость разделю с тобой, единственный и милый. Все потому, что я люблю. *Твой Зайчык.*

Віншуем **Наташу Чаховіч** з 16-годдзем! Жадаем у гэты сонечны дзень шчасця, маладосці, усяго таго, што завецца дабром. *Бабуля і дзядуля.*

Сардэчна віншуем з юбілеем **Валянціну Іванаўну Гурновіч**! Жадаем здароўя, дабрабыту, душэўнага спакою, поспехаў у працы. *Сям'я Шапшалевічаў.*

Валянціне Іванаўне Гурновіч! Дарагая дачушка, віншуем цябе з 40-годдзем. Жадаем моцнага здароўя, радасці. *Твае бацькі.*

Віншуем з юбілеем **Валянціну Іванаўну Гурновіч**! Жадаем шчасця, даўгалецця, моцнага здароўя, усяго самага найлепшага. *Муж, дочкі.*

Паважаная **Валянціна Іванаўна Гурновіч**! Віншуем з юбілеем! Жадаем здароўя, поспехаў ва ўсім і заўсёды. *Сям'я Пешчыкаў.*

Дарагую дачушку
Наталлю Чаховіч
з Вілейкі віншую з 16-годдзем!
Жадаю здароўя, шчасця,
поспехаў у жыцці і вучобе.



День рождения – особая дата,
Этот праздник ни с чем не сравнить.
Кто-то добрый придумал когда-то
Имениннику радость дарить.
Пусть не будет ни боли, ни горя,
Даже грустных не будет пусть слов.
Пусть всегда будет радости море.
Море счастья и море цветов
Пожелать тебе в жизни готова
Чтоб звезде твоей долго гореть,
Жить в почете, всегда быть здоровой
И душой никогда не стареть.

Мама.



ЗНАЁМСТВЫ

Калі вы адзінокія, без шк/зв., працавітыя, нарадзіліся пад знакам Дзевы, Рыбы, Скарпіёна, у год Авечкі. Сабакі і вам ад 40 да 48 год, то патэлефануйце адзінокаму мужчыне 46/172/82. Дзіця не перашкода. Т. у Маладзечне 74710 (з 19⁰⁰ да 21⁰⁰).

Мужчына пазнаёміцца для сустрэч з жанчынай да 38 год. Пра сябе: 40/177/74, адзінокі, жыллём і матэрыяльна забяспечаны. Маладзечна-4, п/п МС0182929.

Для сур'ёзных адносін пазнаёмлюся з мужчынам без шк/зв. Пра сябе: 46/75/167. Маладзечна-4, д/з п/п МС0217216.

Мужчына, 25/176/76, разведзены, пазнаёмлюся з добрай дзяўчынай, якая мяне зразумее. 222310, Маладзечна-4, а/с 56.

Аля, 52/164/67, разведзеная, з жыллём. Пазнаёмлюся з гаспадарлівым чалавекам для сумеснага жыцця. 222410, Вілейка-1, п/п МС0100846.

Пазнаёмлюся з добрым мужчынам з праблемамі жылля. Пра сябе: разведзеная, 31/170/60, сімпатычная, з пачуццём гумару, без жыллёвых праблем. Маладзечна-1, п/п МС0063287.

Для стварэння сям'і пазнаёмлюся з жанчынай. Пра сябе: 46/170/75, не куру, не п'ю гарэлкі, жыллём забяспечаны. Маладзечна-6, п/п МС0367626.

Малады мужчына, разведзены, ёсць іншамарка, шукае жанчыну да 35 год, з кватэрай. Маладзечна-6, МС0033116.

Жанчына, 36 год, разведзеная, пазнаёміцца з мужчынам для адносін, пабудаваных на даверы і ўзаемаразуменні. Маладзечна-7, п/п МС0391950.

Пазнаёмлюся з жанчынай без шк/зв., можна з дзіцем. Пра сябе: 38 год, 162/60, жыву ў сваім доме. Вілейка-2, п/п МС0315241.



ТРАНСПАРТ

ПРАДАМ

- Форд-Сіеру, 1987 г. в., 2.0 бензін. Т. у Вілейцы 53151, 59188.
- БМВ-316, пераходная, 1984 г. в. Т. у Вілейцы 58765.

Запчасткі да аўтамабіляў еўрапейскай і японскай вытворчасці. Гарантыя. Падлягае абавязковай сертыфікацыі. Т. у Маладзечне 51372, Саша; 65188, Сяргей.

- ГАЗ-22 Волга. Т. у Маладзечне 50124.
- БМВ-528, 1982 г. в., бэжавы металік, камп'ютэр, эл/люстэркі, эл/люк, магнітола. Т. у Маладзечне 99742, 90535.
- Рэно-19, 1991 г. в., 1.7Б, серабрысты металік, люк, эл/пакет, тэрмінова, нядорага. Т. у Маладзечне 69236.
- ВАЗ-2101 па з/ч. Т. у Маладзечне 67728.
- Трактар Т-25, б/у. Т. у Мядзеле (8-297)38444.
- Міцубісі-Галант, 1.8ТД, 1988 г. в., або памяняю на аўтамабіль + даплата. Т. у Маладзечне 50117.
- Рухавік Форд-Сіеры, 2.3. Т. у Вілейцы 53925.
- Опель-Аскону, БМВ-320 па запчастках. Т. у Вілейцы 53533.
- А/м Аўдзі-100, 1.8 бензін, 1986 г. в., КПП-аўтамат. Т. у Вілейцы 58353 (пасля 18⁰⁰).
- **МЕРСЕДЗС-200, ДЫЗЕЛЬ, 1988 г. в., ВЫДАТНЫ СТАН, НЯДОРАГА. Т. у Вілейцы 52077 (пасля 18⁰⁰).**
- Форд, 1990 г. в., дызель. Т. у Вілейцы 56955.
- Пасат, 1985 г. в., дызель 1.6, люк, фаркоп, добры стан, нядорага. Т. у Вілейцы 53090.
- Опель-Кадэт, караван, 1985 г. в., 1.3 бензін. Т. у Вілейцы 59312, 57350 (увечары).
- VW-Пасат, дызель, універсал, 1991 г. в. Т. у Вілейцы 56103.
- Форд-Арыён, 1.8Д, 1992 г. в., 2800 у. а.; Рэно-Трафік, 2.5Д, 1991 г. в., 3500 у. а. Т. у Смаргоні 36940.
- Мерседэс-124, кузаў 1986 г. в., колер цёмна-сіні, 200Д, сігналізацыя, 5КПП, цэнтральны замок, растаможаны, цана 3500 у. а. Т. у Смаргоні 33225.
- М/а Форд-Транзіт, пасажырскі, 1991 г. в., 2.5Д, з Германіі, растаможаны. Т. у Смаргоні 36477.
- Шыны R14 з Кантыненталь, Матадор. Т. у Смаргоні 53066.
- Форд-Сіеру, 1991 г. в., дызель, універсал, толькі з Германіі. Т. у Смаргоні 53500.
- **ПАСАТ, 1985 г. в., ДЫЗЕЛЬ, ДОБРЫ СТАН, НЯДОРАГА. Т. у Вілейцы 53090.**
- ВАЗ-2101, 1978 г. в.; з/ч да ВАЗ; рухавік да ВАЗ. Т. у Маладзечне 39121.
- Ікарус-255, выдатны стан; ёмістасць 4,2 м³; кацёл на в/п. Т. у Маладзечне 34694.
- Фольксваген-Гольф, 1989 г. в., 1.6 бензін; медны кабель 4х2,5 мм. Т. у Вілейцы 54954.
- Фольксваген-Гольф, 1.6Д, 1985 г. в., 3-дзверны, чырвоны, 1200 у. а. Т. у Вілейцы 53579.
- Рухавік Мерседэс-240Д, КПП, падвеску, запчасткі VW-Транспарцёра, LT-28. Т. у Вілейцы 56777 (увечары).
- Опель-Кадэт, 1983 г. в., 430 у. а. Т. у Вілейцы 58766.
- VW-LT-28, 2.4Д, 1979 г. в., фургон-дачу; газавую пліту; умывальнік; халадзільнік, добры стан, цана дагаворная. Т. у Вілейцы 57813 (увечары).
- VW-Polo, 1.4D, 1994 г. в., у Польшчы 2100 у. а. + 400 у. а. (растаможка). Дапамога ў афармленні. Т. у Вілейцы 59370.

- ВАЗ-2105, 1982 г. в., 1.5Б, 450 у. а. Т. у Маладзечне 76788.
- Тэрмінова Форд-Сіеру, 1985 г. в., стан выдатны, серабрысты. Т. у Маладзечне 76369.
- Газель-Фермер, 1,5 т + 5 месцаў, газ-бензін, 1999 г. в., 36000 км прабегу. Т. у Маладзечне 68886, 60387.
- ФВ-Джэту, дызель, 1985 г. в., АКПП, 1600 у. а., торг, або мяняю на трактар. Т. у Маладзечне 33727.
- А/м Вольва-740, 1984 г. в., бензін, растаможаная, на хаду, 950 у. а.; гуму пара 185/70 R14, шыпаваная, у добрым стане, 40 у. а.; пара 185/70 R14, летняя, 10 у. а. Т. у Маладзечне 34042.
- Вольва-740, 1986 г. в., 2.3 бензін, добры стан. Т. у Маладзечне 96328.
- Форд-Эскорт, 1988 г. в., 1.6D, 1350 у. а., або мяняю з вашай або маёй даплатай. Т. у Маладзечне 42864.
- А/м Хундай, 1.5i, **КП-АЎТАМАТ**, 1992 г. в., г/у, электрапакет, месяц з Германіі, 1950 у. а. Т. у Маладзечне 62996.
- ФВ-Джэту, 1986 г. в., 1.3, газ-бензін, галандская ўстаноўка, 1500 у. а. Т. у Маладзечне 63548.
- Тэрмінова а/м Опель-Кадэт, 1985 г. в. Т. у Маладзечне 96620.
- Фіят-Ціпа, 26.10.1992 г. в., 1.9ТД, ц/з, эл/пад'ёмнікі, эл/люстэркі, г/у. Т. у Маладзечне 25242, 25599.
- Газель-3307, 1996 г. в., бартавая, бензін-газ, торг. Т. у Вілейцы 74360.
- А/м БМВ-520, 1989 г. в., вішня, люк, магнітола Соні, 10 дзён з Германіі, цана 3400 у. а. Т. у Маладзечне 77911, 63785 (з18⁰⁰ да 22⁰⁰).
- Форд-Эскорт, 1989 г. в., 1.3Б, сіні, люк, літыя дыскі, 2 месяцы з Германіі, 1100 у. а., торг. Т. у Маладзечне 66866.
- Мерседэс-200Д, 115 кузаў, 1976 г. в., на хаду, не гнілы, 450 у. а., без торгу. Маладзечна, вул. Камсамольская, 38/12.
- Запчасткі б/у для а/м Форд-Скорпіё, бензін, любыя, рухавік 2.0, 2.9. Т. у Маладзечне 77911, 63785 (з 18⁰⁰ да 22⁰⁰).
- Гуму да КамАЗ на дысках, прабег 100 км, 40 у. а. Т. у Маладзечне 39081.
- А/м Масквіч-2141, 1991 г. в. Т. у Маладзечне 51241.
- А/м ВАЗ-21013, 1984 г. в., 800 у. а., або памяняю на дом у в. Мароські. Т. у Маладзечне 51483 (раб.).
- Па з/ч Масквіч-комбі, 1991 г. в. Т. у Маладзечне 77648.
- А/м ФВ-Гольф-2, 1985 г. в., 1.3Б, 5 дзвярэй, 2 гады ў РБ, добры стан, 1250 у. а. Т. у Маладзечне 64825.
- А/м Вольва-340, 1987 г. в. на запчасткі. Т. у Маладзечне 67971.
- Мікрааўтобус Мерседэс-207, грузапасажырскі, 6 месцаў. Т. у Маладзечне 53057.
- ВАЗ-21063, 1986 г. в., 750 у. а., торг. Т. у Смаргоні 53958.
- Судзукі-Свіфт, 1997 г. в., 1000 см³, 3,5 л/100 км, АКПП, кандыцыянер, 3150 у. а., або варыянты. Т. у Маладзечне 71929.
- Вольва-340, 1986 г. в., 1.6 дызель. Т. у Маладзечне 67435.
- А/м VW-Гольф, 1.6D, 1990 г. в., 1800 у. а. Т. у Маладзечне 51859.
- А/м Форд-Скорпіё, 1987 г. в., бензін, у добрым стане, 1050 у. а. Т. у Мінску 2790971, Сяргей.
- Гольф-2, 1.8і, газ, 1987 г. в., літ/дыскі, спарт. варыянт, 16V, нерастам., 900 у. а. торг. Т. у Маладзечне 96065.
- А/м Опель Вектра, 1.7 ТД, 1993 г. в., 3500 у. а. Т. у Маладзечне 50820.
- Форд-Сіеру, 1987 г. в., седан, 1,6Б, 6,5 л / 100 км, новыя АКБ, рызіна, 1200 у. а., торг. Да Форд-Сіеры: фара, радыятар, бабіна. Т. у Маладзечне 36847.

КУПЛЮ

- Дакументы УАЗ-452 (хуткая дапамога). Т. у Вілейцы 55359 (пасля 19⁰⁰).
- Стэнд для праверкі дызельных фарсунак. Т. у Смаргоні 51470.
- Недарагую іншамарку. Т. у Вілейцы 53090.
- Матаблок ці памяняю. Т. у Маладзечне 70828.
- Дэталі аўтамабіляў 30-40-х гадоў. Разгледжу любыя прапановы. Т. у Мінску 2657570, Саша.

ПАСЛУГІ

- Арганізацыя выконвае рамонт карабак перадач, стартэраў, помпаў высокага ціску. Т. у Вілейцы 53894, 58234, 57858. Падлягае абавязковай сертыфікацыі.
- За а/м у Польшчу; дастаўка, дапамога ў афармленні або прыгонка. Т. у Маладзечне 75836, 71830 (з 16⁰⁰ да 22⁰⁰).
- Акажу паслугі ў паездцы за аўтамабілем у Літву і якасным выбары. Т. у Вілейцы 53495.
- Завязу ў Польшчу або прыгоню пад заказ а/м. Т. у Маладзечне 30147 (з 8⁰⁰ да 17⁰⁰, раб/дні).

ІНШАЕ

- Прадастаўлю інфармацыю аб прадажы МАЗ-500 з прычэпам, рухавік васьмёрка, тэнт, тахограф. Т. у Смаргоні 53591.
- Прадастаўлю інфармацыю аб продажы КамАЗ-4310 з прычэпам. Т. у Смаргоні 53591.

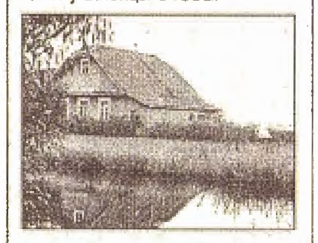


НЕРУХОМАСЦЬ

ПРАДАМ

- Гараж у Маладзечне, каап. №18. Т. у Маладзечне 60851, 25601.
- Дом у вёсцы для пражывання. Т. у Маладзечне 60851, 25601.
- Дом у Мядзеле, 32 соткі. Т. у Вілейцы 53275.
- Аднапакаёвую кватэру, вул. Міру, 36. Т. у Гродне (0152) 312189.
- 2-пакаёвую кватэру ў Смаргоні, р-н нов. ДОС. Т. у Смаргоні 53477.
- 2-пакаёвую кватэру, цэнтр. Т. у Маладзечне 69930 (увечары).
- 4-пакаёвую кватэру палепшанай планіроўкі ў п. Чысць; зямельны ўчастак у п. Чысць. Т. у Маладзечне (8-273) 90576.
- Дом у в. Снежкава або памяняю. Т. у Вілейцы 53516, 49672.
- 2-пакаёвую добраўпарадкаваную кватэру, 2 балконы, сонечная, каля калгаснага рынку. Т. у Вілейцы 55610, 53367.
- 4-пакаёвую кватэру. Т. у Вілейцы 58844.
- 3-пакаёвую кватэру ў Вілейцы, ёсць балкон, тэлефон. Т. у Мінску 700800 (пасля 19⁰⁰).
- Дом з гаспабудовамі ў Вілейцы, пасёлак Стаўкі. Т. у Вілейцы 56924.
- Гараж у ГБК-2; зруб 7х4; прычэп Зубраня; кацёл Атрама на вадкім паліве. Т. у Вілейцы 53494 (пасля 19⁰⁰), 56032 (з 9⁰⁰ да 17⁰⁰).
- Катэдж. Т. у Смаргоні 52213.
- Гараж жалезабетонны, разборны. Т. у Маладзечне 50435.
- 2-пакаёвую кватэру. Т. у Вілейцы 57850.
- 3-пакаёвую кватэру ў цэнтры горада. Т. у Вілейцы 53493.
- Дом, 5 пакояў, вада, каналізацыя, паравое ацяпленне, тэлефон, гараж, гаспабудовы, 12 сотак, або мяняю на Маладзечна. Т. у Вілейцы 53769.
- Участак 0,1 га, нулявы цыкл, шыфер, ПК 63-12, 42-12, 48-12. Т. у Маладзечне 71832.
- Тэрмінова гараж у кааператыве №24. Т. у Маладзечне 36061 (дэм.).
- Дом у вёсцы, 5 км ад Вілейкі. Т. у Маладзечне 53757.
- Дом у в. Куранец, Вілейскі р-н, тэлефон, лазня, паліва. Т. у Маладзечне 64200.
- Дом у в. Трапалава, 20 сотак, студня, гаспабудовы. Т. у Маладзечне 60043.
- **КАПІТАЛЬНЫ ГАРАЖ У ГК №17 (р-н МЗЛМК), ПАДВАЛ, УЦЕПЛЕНЫ ДАХ ПА Ж/Б ПЛІТАХ. Т. у Смаргоні 36754.**
- Дом у в. Краснае, цагляны, паравое ацяпленне, тэлефон, гараж, хлеў, лазня, склеп, 1 км да электрычкі. Т. у Маладзечне 31728.

Прадаецца дом у Вілейскім р-не, магчыма, на вываз (10 х 7,5; 1964 г.; нямецкі вугал), нядорага. Т. у Вілейцы 54630.



- Дом, 16 км ад Маладзечна. Т. у Маладзечне 36513.
- Участак пад будаўніцтва ў в. Краснае. Т. у Маладзечне 96745.
- **АДНАПАКАЁВУЮ КВАТЭРУ Ў г. БАРАНАВІЧЫ, 37 м². Т. у Смаргоні 22175.**
- Дом з гаспабудовамі у Ашмянах. Т. у Ашмянах 41098. Т. у Смаргоні 33555.
- Гараж у ГК №10; дом на ст. Валожын. Т. у Маладзечне 63966.

КУПЛЮ

- Недорага аднапакаёвую кватэру ў раёне Парашкоў або ў іншым, хрушчоўку не прапаноўваць. Т. у Маладзечне 36709.

МЯНЯЮ

- 3-пакаёвую кватэру ў Беразіно, 47 м², 1-ы паверх двухпавярховага цаглянага дома, на кватэру ў Вілейцы. Т. у Вілейцы 57565, у Беразіно (01715) 55374.
- Пакой у Мінску на кватэру ў Маладзечне. Т. у Маладзечне 51315.
- 2-пакаёвую кватэру на 3-пакаёвую. Т. у Вілейцы 57850.
- 4-пакаёвую кватэру па вул. Замкавая, цагляны, 2 лоджыі, тэлефон, на 2-, аднапакаёвую кватэру з невялікай даплатай, або прадам за 7500 у. а. Т. у Маладзечне 62963.

НАЙМУ

- 2-, 3-пакаёвую кватэру з тэлефонам у цэнтры. Т. у Маладзечне 30031.
- Аднапакаёвую кватэру з тэлефонам да 15 у. а. Т. у Маладзечне 62709.
- Два хлопцы ноймуць кватэру ў Вілейцы. Т. у Мядзеле 54045.
- 2-пакаёвую кватэру ў р-не СШ №11. Т. у Маладзечне 63549.
- Кватэру ў Маладзечне. Т. у Маладзечне 74835.



ПАСЛУГІ

ДЛЯ МАЛАДЫХ

- **ВЯСЕЛЬНЫЯ ЎБОРЫ:** модныя, элегантныя, новыя паступленні, вэлюм у падарунак. Т. у Маладзечне 39293.
- Вас запрашае **ВЯСЕЛЬНЫ САЛОН "РАКСАЛАНА"**. Вясельныя і вячэрнія ўборы, аксесуары, мужчынскія смокінгі. Нядорага. Гасцініца "Маладзечна", 1 паверх. Т. у Маладзечне 51070, 71676.
- **МІЛЫЯ НЯВЕСТЫ!** Чароўныя вясельныя ўборы толькі для вас! Пярсценкі на а/м. Т. у Маладзечне 64110, 26308.
- **ВЯСЕЛЬНЫЯ СУКЕНКІ** і аксесуары. Вялікі выбар, нядорага. Т. у Маладзечне 68547.
- **ПРЫГОЖЫЯ ВЯСЕЛЬНЫЯ, ВЯЧЭРНІЯ ЎБРАННІ. Т. у Маладзечне 50825.**

ІНШАЕ

- **РАМОНТ ТЭЛЕВІЗАРАЎ.** Ліц. №1244 МП РБ ад 05.02.1999 да 05.02.2004 г. **КУПЛЮ** на запчасткі тэлевізары, ВМ-12, 18, 23, радыёстанцыі, камп'ютэры, прыборы. Т. у Маладзечне 75655.
- Шпаклёўка, абліцоўка пліткай (да 4 м вышыні). Т. у Маладзечне 65666.



РОЗНАЕ

ПРАДАМ

БУД. МАТЭРЫЯЛЫ

- Плітку абліцовачную зялёную 15х15 — 100 м², нядорага. Т. у Вілейцы 59312, 57350 (увечары).
- Паўбрус, елка; дошкі н/а 40, 20; кроквы. Т. у Маладзечне 70416.

БЫТАВАЯ ТЭХНІКА

- Пральныя машыны-аўтаматы, б/у. Т. у Маладзечне 75836, 71830 (з 16⁰⁰ да 22⁰⁰).
- Маразільныя вытворчыя, Германія, гарантыя, б/у. Т. у Маладзечне 52409.
- **НОВУЮ ПРАЛЬНУЮ МАШЫНУ АКА-8. Т. у Маладзечне 77933.**
- Тэлевізар Гарызонт-660 з тэлетэкстам. Т. у Маладзечне 62709.
- Швейную машыну Падольск-142, новую. Т. у Маладзечне 51596.
- Відэаплеер пішучы Голдстар, 45 у. а.; відэамагнітафон Арыён, 70 у. а. Т. у Маладзечне 62655.
- КТ Гарызонт-655, новы. Т. у Маладзечне 68682.
- Выцяжку; газавую пліту; ванну 1,5 м. Т. у Маладзечне 33608.

МУЗІНСТРУМЕНТЫ

- Піяніна б/у. Т. у Маладзечне 75915.
- Скрыпку 4/4, пачатак веку, вытворчасці Аўстрыя. Т. у Маладзечне 70416.
- Фартэпіяна. Т. у Маладзечне 68069.

МЭБЛЯ

- Спальню Мара, новую, без упакоўкі; халадзільнік, б/у Мінск 16-ЕС. Т. у Маладзечне 51241.
- Ложак паўтарачны, б/у. Т. у Маладзечне 36471 (пасля 16⁰⁰).
- Спальны гарнітур Валошка, новы, нядорага. Т. у Маладзечне 37087 (пасля 18⁰⁰).
- Секцыю,ва ўпакоўцы, Брэст, нядорага. Т. у Маладзечне 63549.
- Стол кухонны і 4 табурэткі з натуральнага дрэва. Т. у Маладзечне 65556.

ЖЫВЁЛА

- Цялушку цельную. Т. у Маладзечне 39136 (увечары) або в. Турэц-Баяры, вул. Калгасная, 46. Аскірка.
- Карову малочную. Маладзечанскі р-н, Хажоўскі с/с, в. Брохаўшчына, 3.
- Жарабчыка, 1 г. 5 мес. Цагельня Мароські. Мамай.
- Шчанят масціна-неапалітан, добрая радаслоўная, клеймо, прышчэпкі. Т. у Маладзечне 69769.

ІНШАЕ

- **НОВУЮ ВАННУ, 1,5 м і 1,7 м. Т. у Маладзечне 77933.**
- **БЛАНКІ БУХУЛІКУ, ВЯЛІКІ ВЫБАР. Т. у Смаргоні 33077, вул. Танкістаў, 8.**
- **БУЛЬБУ.** Т. у Маладзечне 22263.
- Струйны прынтэр у добрым стане, каляровы і чорна-белы друк, DeskJet-600. Т. у Вілейцы 55284 (раб.), 59497 (дам.).
- Ружжо двухствольнае, 16 калібр, 1970 г. в., 80 у. а. Т. у Маладзечне 39081.
- Новую дзіцячую ўніверсальную каляску. Т. у Маладзечне 75830.
- Гульні на CD:
  - Theme HOSPITAL ("Псіхушка") — поўнасцю руская версія;
  - 200 лепшых гульняў усіх жанраў;
  - Марскія прыгоды Барбі. Цэнтр забаў Караля-Льва — поўнасцю руская версія.
  Т. у Маладзечне 39482.
- Бульбакапалку аднарадную, прычапную. Т. у Маладзечне 96737.
- Тэрмінова жаночае паліто (кашамір), футра б/у (лайка). Т. у Маладзечне 37985 (кругласутачна).
- Дрэваапрацоўчы станок; зварачны трансфарматар; млын — б/у. Т. у Маладзечне 51519.

КУПЛЮ

- 4-ы том беларускай Энцыклапедыі (1997 г. выдання). Т. у Маладзечне 53841, 69667.
- Трубу грамафонную і іншыя запчасткі да яго: фісгармонію, патэфон; муз/шкатулкі. Т. у Маладзечне 65542.
- Спальню Нёўда. Т. у Лідзе 8(01561) 29635.
- **ВАННУ ЧЫГУННУЮ 1,7 м. Т. у Маладзечне 64110, 26308.**
- Металічны ангар арачнага тыпу ў разабраным стане. Т. у Маладзечне 32962.
- Вагі настольныя, цыферблатныя, гіры. Т. у Маладзечне 68548, Артур.
- Кабана жывой вагой. Т. у Маладзечне 36282.
- Фотаапараты, манеты, старадаўнія рэчы. Т. у Маладзечне 65126.
- Вагі-пляцоўку. Т. у Маладзечне 31716, 36959.
- Радыётэлефон. Т. у Смаргоні 31870.

- Фотаапараты Зеніт, Масква, Зоркі, ФЭД і інш.; старадаўнія рэчы. Т. у Маладзечне 65542.
- Радыёдэталі, дорага. Т. у Маладзечне 62996.
- Ручную гідраўлічную помпу з размеркавальнікам; магнета да матаблока; падплужнікі трактарныя. Прадам матацыкл Усход. Т. у Маладзечне 75609.
- Аўтамат, пускацель, кантактар, кнопкі і інш. Т. у Маладзечне 66181, 61025.
- **СКРЫПКУ 4/4.** Т. у Вілейцы 57565. Т. у Маладзечне 53841.

МЯНЯЮ

- Новую чыгунную ванну, 150 см, на новую 170 см. Т. у Маладзечне 33578 (пасля 18–00).

ЗГУБЛЕНА

- Згублена вадзіцельскае пасведчанне серыя ОЕ №001666 на імя Віталя Васільевіча Нахайчыка. Таго, хто знайшоў, прашу вярнуць за ўзнагароду па адрасе: Маладзечна, вул. Грамадоўская, 12-169. Т. у Маладзечне 73608.
- Згубленыя дакументы на імя Сяргея Уладзіміравіча Трыфанава прашу вярнуць за ўзнагароду. Т. у Маладзечне 37897.

ІНШАЕ

- Упершыню ў Смаргоні выдадзены каляровы буклет "Футбольны клуб "Смаргонь-2000"", цана 200 руб. Давядкі па т. у Смаргоні 33077.
- Калекцыяніруючы ордэны, фотаапараты. Т. у Маладзечне 54087.
- Выконваю кантрольныя работы па чарчэнню, начартальнай геаметрыі. Т. у Вілейцы 58349.
- **ІНФАРМАЦЫЯ АБ РАБОЦЕ Ў МАСКВЕ. Т. у Мінску 2066464.**
- Ёсць прапіска для 4-х чалавек. Т. у Маладзечне 33305.
- Работа! Узрост — 20-55 год. Т. у Маладзечне 51753.

ШУКАЮ РАБОТУ

- Шукаю работу па камп'ютэрным наборы тэкстаў, рэфератаў, курсавых работ. Т. у Маладзечне 28484 (пасля 15⁰⁰).
- **ШУКАЮ РАБОТУ ПА РАМОНЦЕ ХАЛАДЗІЛЬНІКАЎ. Т. у Маладзечне 76721.**
- Шукаю работу: камп'ютэрны набор тэкстаў, графічнае афармленне (курсавыя і г.д.). Т. у Вілейцы 57938.
- Шукаю работу: **ДЫЗАЙН** інтэр'ера і ландшафт; карціны пад заказ. Т. у Маладзечне 79385.

Шаноўныя чытачы, калі вы хочаце павіншаваць знаёмых, блізкіх, то высылайце купон з разборліва напісаным тэкстам загадзя. Указвайце дату публікацыі – газета выходзіць па пятніцах. Віншаванні звыш за 15 слоў платныя. Зрабіце прыемнае сваім блізкім – павіншуйце іх праз газету!
Калі вы хочаце размясціць аб'яву аб знаёмстве, калі ласка, указвайце адрас да запатрабавання. Жадаем знайсці сваё шчасце!

Купон 38

да рубрык «Віншаванні» і «Знаёмствы».
Бясплатна змяшчаюцца тэксты аб'ёмам да 15 слоў.
Ананімныя купоны не разглядаюцца. Пішыце, калі ласка, разборліва.

ТЭКСТ

Рэгіянальная газета

ПРОЗВІШЧА, ІМЯ, АДРАС (НЕ ДЛЯ ДРУКУ)

Паварушы мазгамі, №23

Прывітанне, шаноўныя!

На гэты раз правільна адказалі **Сяргей Баранаў, Ганна Божка, Яўген Бульчаў, Сяргей Валынец, Юрый Дудко, Іван Жамойдзін, Саша Кендыш, Андрэй Кучко, Каця Северына, Мікалай Стрэж, Сяргей Смалонскі.**

А самым шчаслівым, на каго выпаў прыз, стаў **Сяргей Валынец** з вёскі Гаравіны. Завітайце, Сяргей, па прыз у рэдакцыю.

Матэматычны лабірынт лёгка прайсці па маршруце 7+9+8+7+9+6+5+2+7=60.

Ажно сем варыянтаў рашэння задачы, прапанаванай **Алегам Озерам**, даслалі кемлівыя. Адзін з іх мы змяшчаем сёння. Калі каго цікавіць, ён можа пашукаць астатнія.

Лішні квадрацік знаходзіцца, калі прапанаваную фігуру падзяліць так:

А цяпер наступныя заданні:

Выканай дзеянні

Расшыфруй піктаграмку:

Магічны квадрат

З няцотных лікаў ад 1 да 29 уключна запоўні квадрат так, каб сумы па гарызанталях, вертыкалях і дыяганалях былі роўныя між сабой. Дзве пазіцыі ўжо запоўнілі за вас.

1	29		

Напішы адказы на паштоўцы і вышлі на адрас рэдакцыі. Сярод тых, хто знойдзе правільнае рашэнне галаваломкам, будзе разыграны прыз. Шчасліўчыку ўручым таксама дыплом.

Якім ПЯРЭЧКА.

Гараскоп 25 верасня – 1 кастрычніка

Авен (21.03–20.04)

Надышоў час плаціць па рахунках: усе абяцанні, якія вы не стрымалі, а таксама абавязацельствы, што не выканалі, могуць легчы на душу цяжкім грузам.

Цялец (21.04–21.05)

Калі мужчыны-Цяльцы будуць схільныя да дакладнага разліку і работы ў адзіноце, то ў жанчын, наадварот, праявіцца агрэсіўнасць, жаданне высвятляць адносіны. Наступствы могуць быць цяжкія.

Блізняты (22.05–21.06)

Калі ў вас дома ёсць жывёлы, уважліва пастаўцеся да іх у гэты перыяд – вы можаце згубіць свайго гадаванца. У справах цалкам магчымы нейкі пазітыўны зрух, які можа прынесці не толькі задавальненне, але і грошы.

Рак (22.06–23.07)

Праявяцца "паразітычныя" схільнасці жыць за кошт партнёра. У мужчын гэта будзе выражана нашмат ярчэй. Апатыя. Нягледзячы на гэта, нейкія падарункі лёсу.

Леў (24.07–23.08)

Вам будзе вельмі шанцаваць, таму пастарайцеся падзяліць удачу з навакольнымі, тады яна будзе вяртацца зноў і зноў. Будзьце асцярожныя з тэхнікай, асабліва з электрапрыборамі.

Дзева (24.08–23.09)

Магчымы траўматызм, асабліва галавы або твара, будзьце асцярожныя і ўважлівыя на дарогах. Умелыя дзеянні, праяўленне акультных здольнасцяў. Поспех у супрацьлеглага полу.

Шалі (24.09–23.10)

Сонца ўступае ў ваш знак, але гэта зусім не азначае, што даброты будуць сыпацца самі сабой. Насупраць, усё, што вы закладзеце самі ў гэты перыяд, будзе спадарожнічаць вам цэлы год. Дні спрыяльныя для зносінаў, дапамогі іншым, для кахання.

Скарпіён (24.10–22.11)

Вы будзеце схільныя да адзіноты. Аднак уперадзе маячаць вельмі перспектыўныя прапановы – без вашага розуму, вынаходлівасці і імклівасці ў рашэннях не надта лёгка абысціся...

Стралец (23.11–21.12)

Заўсёды ўраўнаважаныя Стральцы будуць схільныя да дзвюх крайнасцяў: адныя ператворацца ў святых, іншыя – у псіхапатаў. Невядома, што таму прычынай, але побач з імі ў гэты перыяд будзе вельмі цяжка.

Казярог (22.12–20.01)

Калі да 29 верасня Казярогі будуць актыўныя да такой ступені, што варта паклапаціцца аб іх бяспецы, то 30 верасня–1 кастрычніка яны ўпадуць у апатыю або спячку. Але яны заваюють нямала сэрцаў.

Вадалей (21.01–19.02)

Перыяд больш спрыяльны для творчых, чым дзелавых Вадалеяў. Тыя, хто паспяхова сумяшчае і тое, і другое, могуць атрымаць нядрэнны прыбытак.

Рыбы (20.02–20.03)

Дзесяць разоў падумайце, перш чым рашыцеся на канкрэтныя дзеянні. Вы поўныя энергіі, вам неабходна штосьці рабіць, але будзьце асцярожныя. Магчымыя таксама прад'яўленні рахункаў.

Заканчваецца падпіска на чацверты квартал

Вы любіце сустракацца па пятніцах з нашай газетай? Зрабіце гэтыя сустрэчы рэгулярнымі – падпішыцеся на "Рэгіянальную" ў любым паштовым аддзяленні. Мы ж абяцаем вам і ў далейшым заставацца вернымі праўдзе. Незалежны погляд на жыццё нашага краю, цікавыя публікацыі па гісторыі, эканоміцы, спорце, займальныя забаўкі і красворды, каляровая праграма тэлебачання – усё гэта вы знойдзеце, разгарнуўшы "Рэгіянальную газету". Да сустрэчы ў наступную пятніцу.

Рэдакцыя.

Індывідуальная падпіска *індэкс 63212*
1 мес. – 355 руб. **3 мес.** – 1065 руб.

Ведамасная падпіска (з улікам ПДВ) *індэкс 63369*
1 мес. – 1083 руб. **3 мес.** – 3249 руб.

■ КРЫЖАВАНКА

Ірына САХАЦКАЯ.

Па гарызанталях: 1. У Англіі: вышэйшы дваранскі наследны тытул. **3.** Лякарства. **5.** Частка чаго-небудзь. **7.** Сена, снапы, складзеныя конусам. **9.** Настаяцель мужчынскага каталіцкага манастыра. **10.** Найдрабнейшая часцінка хімічнага элемента. **11.** Тое, да чаго імкнуцца. **12.** Праём у сцяне будынка для святла і паветра. **14.** Пісьмовы пералік чаго-небудзь, каго-небудзь. **16.** Невялікая лугавая птушка; дзяркач. **18.** Укрыццё для стральбы ў выглядзе рова з насыпам. **20.** Устанаўленне наяўнасці, колькасці чаго-небудзь шляхам падлікаў. **21.** Лятучая шарападобная маса пылу, дыму. **23.** Дугападобнае скрыўленне. **25.** Вялікае памяшканне для публічных сходаў. **26.** Упакоўка, у якой захоўваюцца, перавозяцца тавары, грузы. **27.** Шчыпковы музычны інструмент. **28.** Доўгія валасы, заплеценыя разам.

Па вертыкалях: 1. Няшчасце, зло, бяда. **2.** Металічны выраб у выглядзе гібкай ніці. **3.** Нага ў жывёл. **4.** Духоўны кіраўнік у мусульман. **5.** Ігральная карта з відарысам жанчыны. **6.** Драўляны хамут для рабочай буйной рагатай жывёлы. **7.** Памяшканне ў школе, дзе займаюцца вучні. **8.** Адзін з чатырох мушкецёраў А. Дзюма. **13.** Жыллё жывёлы пад зямлёй. **15.** Вялікі сад або пасаджаны гай з алеямі, кветнікамі. **16.** Раздробленае каменне, цэгла, якія ўжываюцца для дарожных або будаўнічых работ. **17.** Вострая інфекцыйная хвароба. **18.** Роды кошкі і некаторых іншых жывёлін. **19.** Прымацаваны да пугаўя кавалак вяровачкі або сырамяці, якім паганяюць жывёлу. **21.** Вобад са спіцамі, які круціцца на восі і забяспечвае рух сродкаў перамяшчэння. **22.** Склад, месца захоўвання тавараў. **23.** Адно з пяці знешніх пачуццяў, органам якога з'яўляюцца вочы. **24.** Няшчасце, гора.

Адказы на крыжаванку, змешчаную ў №37.

Па гарызанталях. 1. Прынсіпе. 4. Дэльта. 5. Бас. 7. Нос. 8. Ага. 9. Рым. 11. Нота. 12. Бураціна. 13. Смаргонь.

Па вертыкалях. 2. Раджа. 3. Плато. 6. Стан. 7. Нара. 8. Анабас. 10. Макаль.

Тэлефонныя коды гарадоў рэгіёна: Маладзечна - 01773, Вілейка - 01771, Смаргонь - 01592, Ашмяны - 01593, Валожын - 01772, Мядзел - 01797, Астравец - 01591, Мінск - 017(2)

Рэгіянальная газета

Заснавальнікі: Аляксандр МАНЦЭВІЧ, Дзмітрый ХАРЫТОНАЎ, Ігар ВЕЙС, фірма «ФАВАРЫТ».
Пасведчанне № 227.
Галоўны рэдактар **Аляксандр МАНЦЭВІЧ**.

Інфармацыйна-рэкламнае штотыднёвае выданне для рэгіёна і рэспублікі. Выходзіць па пятніцах.
Тыраж **7010 экз.** Індэкс **63212** (індывідуальная падпіска), **63369** (ведамасная падпіска).
Падпіска праводзіцца пастаянна ў паштовых аддзяленнях рэспублікі.
№38 (283) 22.09.2000. Друкарня «Перамога», 222310, Маладзечна, вул. Таўлая, 11. Зак. №.
Падпісана ў друк у 13.00 21.09.2000

Наш адрас: 222310, Маладзечна, Вялікі Гасцінец, 68а.
ТЭЛЕФОНЫ/ФАКС: (01773) 6-96-67, 5-38-41.
E-mail: region_news@irex.minsk.by
http://regionnews.promedia.minsk.by

Разліковы рахунак №3012164030006 у аддзяленні Белзнешэканамбанка ў Маладзечне, код 211, атрымальнік рэдакцыя «РГ»